

Na podlagi sprejema Splošnih pogojev poslovanja mednarodnih špediterjev Slovenije na seji Izvršilnega odbora Sekcije špediterjev in skladiščnikov, Združenja za promet pri Gospodarski zbornici Slovenije ter potrditve Upravnega odbora Združenja za promet objavljamo v skladu z določbami 6. člena Zakona o gospodarskih zbornicah in pete alineje drugega odstavka 10. člena Statuta Gospodarske zbornice Slovenije nove

SPLOŠNE POGOJE

poslovanja mednarodnih špediterjev Slovenije

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

(Pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v teh pogojih, imajo naslednji pomen:

– špedicijske in logistične storitve: katerekoli storitve, ki jih špediter v obsegu, določenem v pogodbi in teh pogojih, izvaja za naročitelja in so povezane z organizacijo ali izvedbo prevoza (izvedenega na en način ali kot kombinirani ali multimodalni način), zbiranja, skladiščenja, pakiranja ali distribucije tovora, manipulacij z njim, kakor tudi pomožne in svetovalne storitve, povezane s temi storitvami; špedicijske in logistične storitve vsebujejo tudi storitve pri urejanju zavarovanja tovora, preskrbovanju dokumentacije, plačevanju stroškov, pobiranju oziroma urejanju plačil, druge finančne storitve, potrebne za izvedbo špedicijskega ali logističnega podjema, storitve, potrebne v carinskih, inšpekcijskih, davčnih in drugih administrativnih postopkih, logistične storitve z moderno informacijsko in komunikacijsko tehnologijo pri prevozu blaga, manipulacijah z njim in njegovi hrampi, prav tako pa obsegajo tudi popolno organizacijo dobave v celotni logistični verigi;

– špediter: gospodarska družba ali samostojni podjetnik, ki v obsegu, določenem v pogodbi in teh pogojih, za naročitelja izvaja špedicijske storitve in vsi pravni nasledniki take gospodarske družbe ali samostojnega podjetnika;

– naročitelj: oseba, ki špediterju bodisi sama bodisi preko pooblaščenca ali izpolnitvenih pomočnikov poda naročilo oziroma se z njim pogaja za sklenitev špedicijske pogodbe ali z njim na katerikoli način iz 6. člena teh pogojev, sklene špedicijsko pogodbo;

– prevoznik: oseba, ki se zaveže izvesti določen prevoz, oziroma ta prevoz izvede, ne glede na to, s kakšnim prevoznim sredstvom se prevoz opravi in ne glede na to, ali ga opravi sama ali pa ga zaupa drugemu izvajalcu;

– tretja oseba: vsaka oseba, ki ni stranka špedicijske pogodbe;

– tovor: katerakoli stvar, snov ali blago, vključno s kontejnerji, paletami ali drugo embalažo oziroma napravami, na ali v katerih je nameščeno, ki ga naročitelj natančno in nedvoumno specifikira ter preda špediterju zaradi izvedbe špedicijske oziroma logistične storitve in s katerim je skladno z vsakokrat veljavnimi predpisi in temi pogoji dopustno izvajati vse storitve in manipulacije, ki so potrebne za izvedbo špedicijskega oziroma logističnega podjema;

– tovorek: če predpis, ki ga je v konkretnem primeru potrebno uporabiti, ne vsebuje definicije tovorke, se kot tovorek šteje posamezen kos tovora, ki je individualiziran in pripravljen tako, da omogoča manipulacijo z njim kot s samostojno enoto tovora; če je tovor nameščen v kontejnerje, na palete ali na oziroma v druge podobne naprave, se kot tovorek šteje kontejner, paleta ali druga podobna naprava, razen če je na prevoznih dokumentih, ki spremljajo tovor, oziroma, če ti dokumenti še niso bili izdelani, na dokumentih, na podlagi katerih je naročitelj špediterju tovor predal, izrecno navedeno, da se kot tovorek štejejo posamezni tovorki znotraj take naprave; posamezni tovorki znotraj take naprave se štejejo za tovorke le, če so natančno opredeljeni v prevoznih dokumentih in je špediter imel ob prevzemu tovora dejansko možnost njihovega pregleda in štetja;

– FIATA: mednarodna zveza špediterskih združenj (ang.: International Federation of Freight Forwarders Associations);

– SDR: posebne pravice črpanja; obračunska enota, katere vrednost izračunava in objavlja Mednarodni Denarni Sklad.

2. člen

(Veljavnost in razlaga pogojev)

Splošni pogoji veljajo za vse špedicijske in logistične storitve ter predstavljajo sestavni del sklenjene špedicijske oziroma logistične pogodbe oziroma druge pogodbe, katere predmet je tudi opravljanje špedicijskih ali logističnih storitev.

Šteje se, da sta se pogodbeni stranki sporazumeli o uporabi teh splošnih pogojev, če je bil sporazum o tem izrecno vključen v pogodbo. Prav tako se šteje, da sta se pogodbeni stranki sporazumeli o uporabi teh splošnih pogojev, če je bila klavzula o tem, da špediter posluje po teh pogojih, zapisana v špediterjevi ponudbi ali na špediterjevem obrazcu naročila, ki

ga je uporabil naročitelj ali v špediterjevi izjavi o sprejemu naročiteljevega naročila ali v katerikoli drugi korespondenci med strankama, na podlagi katere je prišlo do sklenitve špedicijske pogodbe.

Kolikor je v teh pogojih določeno, da ima špediter pravico nekaj storiti ali opustiti, to ne pomeni, da je zavezan k taki storitvi ali opustitvi.

Določb teh pogojev, ki se nanašajo na omejitve višine špediterjeve odgovornosti, v primeru, ko je oškodovancev več, ni mogoče razlagati tako, da ima vsak od njih pravico do odškodnine, določene v teh pogojih, temveč le tako, da imajo vsi skupaj pravico do take odškodnine, ki se mednje razdeli v sorazmerju z višino škode, ki so jo utrpeli.

3. člen

(Kolizije predpisov)

V primeru kolizije med določbami teh pogojev in običaji, uzancami ali določbami vsakokrat veljavnih predpisov, veljajo določbe teh pogojev, razen v primeru ko so predpisi kogentni.

Teh pogojev v nobenem primeru ni mogoče razlagati tako, da razširjajo odgovornost špediterja na podlagi veljavnih predpisov.

4. člen

(Naslovi členov in poglavij)

Naslovi posameznih členov in poglavij so namenjeni preglednosti teh pogojev in jih ni mogoče uporabljati za razlago posameznih določb teh pogojev.

II. SPLOŠNE DOLOČBE O ŠPEDICIJSKI POGODBI

5. člen

(Vsebina in način izvrševanja špedicijske pogodbe)

S špedicijsko pogodbo se špediter zavezuje, da bo za izvedbo prevoza sklenil v imenu in na račun naročitelja oziroma v svojem imenu in na račun naročitelja prevozno pogodbo in/ali druge za to potrebne pogodbe ter opravil druge dogovorjene posle in dejanja, naročitelj pa se zavezuje, da bo izpolnil vse pogoje, določene v veljavnih predpisih, pogodbi in teh pogojih za to, da bo izvršitev pogodbe mogoča ter da bo skladno z določbami XII. poglavja teh pogojev in skladno z veljavnimi predpisi špediterju dal določeno plačilo in mu povrnil stroške.

Kolikor način zastopanja v pogodbi ni izrecno in pisno določen, velja, da lahko špediter ravna tudi v imenu in na račun naročitelja.

Špediter ni dolžan sklepati pogodb v svojem imenu in na svoj račun, razen v primeru iz 15. člena teh pogojev (špedicija s fiksnim plačilom) ali v primeru, ko nastopa v vlogi podjemnika multimodalnega prevoza in z izdajo FIATA nakladnice za multimodalni prevoz izrecno prevzame obveznosti, ki iz te vloge izhajajo.

Dejstva, da je plačilo določenih obveznosti do oseb, ki so sodelovale pri izvajanju prevoza in drugih manipulacij s tovorom ali storitev v zvezi z njim, izvedel špediter, ni mogoče razlagati kot dokaz, da je pogodbo z njimi sklenil v svojem imenu in za svoj račun, če za to, da je bila pogodba sklenjena na tak način, niso izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka tega člena.

Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena špediter nikoli ne nastopa v svojem imenu in na svoj račun, ko izvaja storitve zastopanja v carinskih, davčnih, inšpekcijskih, sodnih in drugih postopkih, vključno s postopki pred zavarovalnicami, bankami ipd.

6. člen

(Način sklenitve in prenehanja veljavnosti špedicijske pogodbe)

Špedicijska pogodba se lahko sklene s podpisom listine, v kateri je zapisana njena vsebina ali z naročiteljevim sprejemom špediterjeve ponudbe oziroma s špediterjevim sprejemom naročiteljevega naročila.

Ne glede na druge določbe teh pogojev lahko špediter ali naročitelj sprejem ponudbe druge stranke podata s konkludentnim ravnanjem, ki sledi prejemu take ponudbe in iz katerega je razvidno, da tako ponudbo sprejemata.

Da špediter ravna v skladu z določbo drugega odstavka tega člena, se šteje zlasti, če začne opravljati naročeno storitev, razen če tako ravna da bi preprečil, da bi naročitelju nastala škoda ali da bi slednji zamudil očitno korist.

Da naročitelj ravna v skladu z določbo drugega odstavka tega člena, se šteje zlasti, če špediterju po prejemu ponudbe izroči tovor ali dokumente v zvezi z njim ali potrebne podatke ali navodila ali mu na drug način omogoči, da začne izvajati

špedicijsko storitev ali začetek izvajanja te storitve dopusti, če špediterju plača avans za stroške in/ali plačilo za njegovo delo, če ne prepreči, da bi špediter opravil storitev, pa ve ali bi moral vedeti, da jo je špediter že začel opravljati ali da jo bo začel opravljati ipd.

Špedicijska pogodba preneha veljati v primerih, določenih v njej, v veljavnih predpisih ter v teh pogojih. V kolikor je sklenjena za nedoločen čas, pa preneha veljati tudi v primeru, če je katerakoli stranka od nje odstopila (jo odpovedala) v pisni obliki. V primeru takega odstopa stranki, ki ga je podala, ni potrebno navajati nikakršnih razlogov za odstop. Kolikor v špedicijski pogodbi ni določeno drugače, za tak odstop velja odpovedni rok 3 mesecev, ki teče od trenutka, ko je stranka, ki ji je bil odstop posredovan, le-tega prejme.

Določba prejšnjega odstavka tega člena ne posega v druge določbe teh pogojev, ki špediterju omogočajo odstop od špedicijske pogodbe s takojšnjim učinkom (brez odpovednega roka). V primeru takega odstopa se šteje, da pogodba preneha veljati v trenutku, ko naročitelj prejme špediterjevo izjavo, da odstopa od pogodbe.

7. člen

(Nastop in prenehanje špediterjeve obveznosti)

Obveznost špediterja nastopi v trenutku sklenitve pogodbe oziroma v drugem trenutku, določenem v veljavnih predpisih, teh pogojih ali pogodbi vendar ne pred tem, ko naročitelj špediterju na dogovorjenem kraju, v dogovorjenem času, v dogovorjenem obsegu in na dogovorjeni način dostavi tovor, v zvezi s katerim je bila pogodba sklenjena in vso potrebno dokumentacijo in podatke ter izpolni vse druge pogoje, predpisane s temi pogoji in vsakokrat veljavnimi predpisi, preneha pa v trenutku izpolnitve špediterjevih obveznosti iz pogodbe oziroma v trenutku prenehanja veljavnosti špedicijske pogodbe oziroma v drugem trenutku, določenem v veljavnih predpisih, teh pogojih in pogodbi. Obveznost špediterja v vsakem primeru preneha v trenutku uničenja tovara ali v trenutku, ko je njena izpolnitev postala nemogoča.

V vsakem primeru velja, da je špediter pravilno in v celoti opravil storitev, če je tovor odpravil naprej v stanju, v kakršnem ga je sprejel, pri čemer se spremembe na njem, ki običajno nastanejo ob prevozu takega tovara in manipulacijah z njim ali izvajanju drugih špedicijskih storitev v zvezi z njim, ne upoštevajo.

8. člen

(Vsebinska opredelitev sklenjene pogodbe)

V dvomu ali sta stranki sklenili špedicijsko ali logistično pogodbo, se šteje, da sta sklenili špedicijsko pogodbo, kolikor iz same pogodbe, ki sta jo podpisali ali iz njune medsebojne korespondence, na podlagi katere je bila sklenjena, ni razvidno, da sta se izrecno in nedvoumno dogovorili za sklenitev logistične pogodbe.

V dvomu ali sta stranki sklenili špedicijsko ali prevozno pogodbo, se šteje, da sta sklenili špedicijsko pogodbo, razen če je predmet pogodbe izključno izvajanje prevoza in je špediter v korespondenci, na podlagi katere je prišlo do njene sklenitve, izrecno in nedvoumno izjavil, da se zavezuje tak prevoz opraviti sam oziroma je bila taka zaveza vključena v besedilo pogodbe, sklenjene s podpisom listine. Kolikor naročitelj špediterju poda naročilo za izvedbo prevoza, v katerem ni zapisana klavzula, da mora špediter ta prevoz opraviti sam, se šteje, da je bila z njegovim sprejemom s strani špediterja sklenjena špedicijska pogodba za organizacijo izvedbe tega prevoza, pri čemer pa špediter ohrani pravico, da po lastni izbiri tak prevoz opravi tudi sam.

Določbe teh pogojev, ki se nanašajo na stranki špedicijske pogodbe in njun položaj, pravice ter obveznosti, se smiselno uporabljajo tudi za stranki logistične pogodbe in njun položaj, pravice ter obveznosti, kolikor se stranki ob sklenitvi logistične pogodbe nista pisno dogovorili drugače.

9. člen

(Tipični špedicijski posli)

Špedicijski posli so zlasti, a ne izključno:

- dajanje strokovnih nasvetov in sodelovanje pri pogajanjih za sklenitev pogodb o mednarodni prodaji blaga z vidika prevoza in drugih manipulacij z njim, zagotavljanja zavarovanja, opravljanja carinskih in drugih formalnosti itd.,
- ugotavljanje najugodnejših prevoznih poti in klavzul, ki naj se v zvezi z določanjem obveznosti strank glede organizacije prevoza blaga in s tem povezanih dejanj uporabijo v pogodbi o mednarodni prodaji blaga,
- preskrbovanje znižanj in drugih ugodnosti pri prevoznikih ter drugih sodelujočih v izvajanju špedicijskega podjetja,
- organizacija zbirne špedicije in ekspresnega prometa,
- organizacija vseh vrst prevozov z vsemi prevoznimi sredstvi in po vseh prevoznih poteh, vključno z multimodalnim prevozom in organizacija fizične distribucije tovara po sistemu »od vrat do vrat«.

- sklepanje prevoznih pogodb v vseh vejah prevoza,
- sklepanje pogodb o nakladanju, razkladanju, prekladanju, sortiranju, pakiranju, oziroma opravljanju teh in podobnih storitev,
- sklepanje pogodb o uskladiščenju tovora,
- sklepanje pogodb o zavarovanju tovora,
- zastopanje v carinskih postopkih in opravljanje carinskih formalnosti (carinsko zastopanje),
- jemanje vzorcev in ugotavljanje količine tovora brez izdajanja certifikatov,
- sodelovanje pri plačilu dobavljenega tovora (COD),
- izdajanje špedicijskih potrdil kot instrumentov pri plačilih v prometu z blagom ter izdajanje drugih FIATA listin,
- izdajanje ali preskrbovanje prevoznih in drugih listin,
- kontrola obračunske pravilnosti prevoznih listin in obračunov prevoznih in drugih stroškov,
- ukrepanje za povrnitev škode v primerih izgube, poškodbe ali zamude pri izročitvi tovora,
- preskrbovanje tranzitnih dovoljenj in drugih listin,
- organiziranje dodajanja ledu ter hranjenja in napajanja živih živali,
- opravljanje storitev na mednarodnih sejmih, samostojnih in specialnih razstavah ter podobnih prireditvah,
- drugi posli, ki so običajni v mednarodni špediciji.

10. člen

(Pogoji oseb, s katerimi špediter sklepa pogodbe)

Špediter je upravičen pri izvajanju svojih poslov sprejeti običajne pogodbe, pogoje, uzance ter tarife ponudnikov železniških, cestnih, zračnih, pomorskih prevozov, prevozov po celinskih vodah, drugih prevozov, luških, skladiščnih in drugih storitev, običajne pogodbe, pogoje, uzance ter tarife ponudnikov poštnih in kurirskih storitev ter običajne pogodbe, pogoje, uzance ter tarife vseh drugih oseb, ki jih pritegne k izvajanju poslov.

11. člen

(Uporaba tipiziranih listin – obrazcev)

Špediter lahko pri poslih, ki jih sklepa z izvajalci posameznih prevozov ali z izvajalci drugih storitev oziroma manipulacij s tovorom, uporabi tipizirane listine (obrazce), ki so običajne v posameznih vejah prevoza oziroma za posamezne storitve oziroma manipulacije.

Kolikor so v listinah iz prvega odstavka tega člena klavzule, ki omejujejo ali izključujejo prevoznikovo odgovornost, špediter za te klavzule ne odgovarja.

Kadar želi naročitelj izključiti določene klavzule v običajnih prevoznih listinah, mora o tem izrecno in pravočasno v pisni obliki obvestiti špediterja.

12. člen

(Špediterjeva komunikacija z naročiteljem in uporaba sodobne tehnologije)

Špediter lahko komunikacijo z naročiteljem ali z osebo, ki jo določi naročitelj, opravi v ustni ali pisni obliki z vsemi komunikacijskimi sredstvi, ki so mu na voljo. Kolikor naročitelj špediterju ni sporočil sprememb naslova ali drugih podatkov o njem ali drugi osebi, s katero mora špediter po njegovem nalogu komunicirati, velja, da je špediter naročitelju ali taki osebi sporočilo posredoval na pravičen način, če ga je posredoval ob uporabi naslova in drugih podatkov, ki so mu bili do tedaj znani.

Naročitelj mora špediterju nemudoma sporočiti vse spremembe v podatkih, ki so kakorkoli pomembni za pravilno izvedbo špedicijskega posla, sicer nosi vse posledice take opustitve.

Špediter ima pri svojem delu pravico uporabljati sodobno tehnologijo, vključno z napravami, ki omogočajo izvajanje špedicijskega posla brez izpolnjevanja in izdajanja prevoznih ter drugih dokumentov v fizični obliki.

13. člen

(Naročiteljeva pravica razpolaganja s tovorom)

Naročitelj s podajo naročila oziroma s sklenitvijo špedicijske pogodbe jamči, da je lastnik tovara, v zvezi s katerim je naročilo dano oziroma pogodba sklenjena, oziroma da ima na podlagi izrecnega in veljavnega pooblastila lastnika pravico razpolagati s tem tovorom in v zvezi z njim skleniti tudi špedicijsko pogodbo, katere sestavni del so ti pogoji. Špediter teh dejstev ni dolžan preverjati sam.

Kolikor naročitelj poda naročilo oziroma sklene špedicijsko pogodbo v zvezi s tovorom, s katerim nima pravice razpolagati v smislu prejšnjega odstavka tega člena, vse posledice takega ravnanja nosi sam.

14. člen

(Prenos naročiteljevih pravic iz špedicijske pogodbe)

Naročitelj mora obvestiti špediterja, če prenese svoje pravice iz špedicijske pogodbe na tretjo osebo, sicer prenos ne velja. Špediter odgovarja tretji osebi v mejah obveznosti, ki jih ima do svojega naročitelja, če ni drugače dogovorjeno v pisni obliki.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena naročitelj svojih pravic iz špedicijske pogodbe, ki vsebuje dogovor o špediciji s fiksnim plačilom, ne more prenesti na tretjo osebo brez izrecne pisne privolitve špediterja.

15. člen

(Špedicija s fiksnim plačilom)

Stranki špedicijske pogodbe se lahko dogovorita za to, da bo špediter storitev opravil proti plačilu skupne vsote (špedicija s fiksnim plačilom; forfait). V takem primeru plačilo, ki skladno z dogovorom med strankama pripada špediterju, poleg plačila za njegovo delo vsebuje še voznino, stroške carinskega zastopanja, skladiščnino in druge podobne izdatke, ki so nujno potrebni za izvršitev naročila.

Kolikor se stranki nista pisno na jasn, izrecen in nedvoumen način dogovorili, da bo storitev opravljena proti plačilu skupne vsote, se šteje, da do takega dogovora med njima ni prišlo. Obstoj takega dogovora se nikoli ne domneva.

Kolikor je bila špedicijska pogodba sklenjena za izvedbo organizacije prevoza in je dogovorjeno plačilo nedvomno obsegalo tudi plačilo voznine, se tak dogovor ne šteje kot dogovor, da bo celotna storitev opravljena proti plačilu skupne vsote (forfait). V takem primeru je špediter upravičen do povračila vseh ostalih stroškov, ki jih je utrpel pri opravljanju storitve (operativnih, režijskih in drugih), razen do povračila voznine. Ta določba se smiselno uporablja tudi v primeru, ko je špedicijska pogodba sklenjena za organizacijo skladiščenja ali drugega špedicijskega posla in je dogovorjeno plačilo nedvomno obsegalo tudi plačilo skladiščnine ali stroškov drugega špedicijskega posla.

Stroške in nagrado za delo, ki niso zajeti s forfaitno postavko, je naročitelj dolžan špediterju povrniti posebej. Taki stroški predstavljajo zlasti, a ne izključno, stroške carin, davkov, trošarin in drugih javnih dajatev ter taks, zavarovalnih premij in stroškov bančnih garancij, prispevkov generalne havarije ter stroške za izvedbo inšpekcijskih in drugih pregledov in vseh opravil, ki niso običajna, opravil, ki terjajo neobičajno veliko truda ali časa oziroma opravil, ki sicer niso nujna, so pa za stranko koristna. Dodatna nagrada, ki ni zajeta s forfaitno postavko, pa predstavlja zlasti, a ne izključno, nagrado za izvedbo vseh opravil, ki niso običajna, opravil, ki terjajo neobičajno veliko truda ali časa ter opravil, ki sicer niso nujna, so pa za stranko koristna.

III. PONUDBA

16. člen

(Obseg ponudbe)

Špediterjeva ponudba obsega le posle, ki so v njej izrecno navedeni. Kolikor posli v ponudbi niso navedeni, se šteje, da se ponudba nanaša na tiste posle, ki so nujno potrebni za izpolnitev špedicijskega podjema. Ponudba se nanaša na tovar in s takimi količinami in s tako maso, dimenzijami, naravo in lastnostmi, ki jih je špediter lahko predvidel oziroma pričakoval ob podaji ponudbe ter na take okoliščine, ki omogočajo neovirano in takojšnje izvajanje manipulacij s tovorom, ne pa tudi na take okoliščine, ki niso običajne in na taka opravila, ki terjajo neobičajno veliko truda ali časa.

Ta določba se smiselno uporablja tudi za posle, ki jih špediter opravi na podlagi pogodbe, sklenjene s podpisom listine.

17. člen

(Učinek ponudbe)

Špediterja ponudba ne veže, razen če je v ponudbi izrecno zapisal, da je zavezujoča. V tem primeru ponudba veže špediterja samo do izteka roka, določenega za njen sprejem. V kolikor ta rok ni določen, se šteje, da znaša tri delovne dni od dne, ko je bil naročitelj s ponudbo neposredno seznanjen oziroma mu je bila izročena, če pa mu je bila poslana, pa od dne, ko jo je prejel.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka tega člena ponudba špediterja ne veže, če se po njeni podaji in pred njenim sprejemom s strani naročitelja okoliščine, na podlagi katerih je bila pripravljena, tako spremenijo, da je špediter ne bi podal, če bi zanje vedel v času njene priprave.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko špediter tudi po sprejemu ponudbe s strani naročitelja oziroma po sklenitvi špedicijske pogodbe na drug način spreminja tiste pogodbene pogoje in sestavine, ki so vezane na pogoje tretjih oseb, na katere nima vpliva (npr. kolikor pride do poslabšanja pogojev, pod katerimi osebe, ki so potrebne za izvršitev špedicijskih poslov, kot so npr. prevozniki, skladiščniki ali zavarovalnice, opravljajo svoje storitve, oziroma v kolikor pride do oblastnih ukrepov ipd.). To velja tudi za zvišanje cen storitev tretjih oseb ter negativne spremembe valutnih tečajev, carinskih in davčnih stopenj in drugih podobnih izdatkov.

18. člen

(Sklenitev pogodbe s sprejemom ponudbe)

Pogodba na podlagi dane ponudbe špediterja je sklenjena v trenutku, ko špediter prejme izjavo naročitelja, da ponudbo sprejema. Ponudba velja za sprejeta le, če je bila sprejeta v celoti. Za sprejem ponudbe se smiselno uporablja določba 21. člena teh pogojev.

Kolikor je naročitelj v izjavi o sprejemu ponudbe zapisal, da določenih klavzul v ponudbi ne sprejema oziroma kolikor je katerokoli od teh klavzul spremenil, se vedno šteje, da je ponudbo zavrnil in podal novo naročilo ter da do sklenitve pogodbe med njim in špediterjem še ni prišlo.

IV. NAROČILO (DISPOZICIJA)

19. člen

(Sklenitev pogodbe s sprejemom naročila)

V primeru, ko naročitelj špediterju posreduje naročilo za izvedbo špedicijskih poslov, je špedicijska pogodba sklenjena v trenutku, ko naročitelj prejme izjavo špediterja, da naročilo sprejema, razen v primeru, če je špediter naročitelju v izjavi sporočil, da določenih klavzul v naročilu ne sprejema oziroma, če je te klavzule spremenil. V tem primeru se šteje, da je špediter s tem podal ponudbo naročitelju ter da do sklenitve pogodbe med njim in naročiteljem še ni prišlo.

Molka špediterja v nobenem primeru ni mogoče šteti za sprejem naročila.

Špediter je dolžan opraviti le posle, ki so izrecno navedeni v naročilu, ki se ga je špediter zavezal izpolniti ter tiste posle, ki so nujno potrebni za izpolnitev naročila. Ostalih špedicijskih poslov ni dolžan opraviti, v kolikor pa jih opravi, je upravičen do plačila zanje in do povračila stroškov, ki jih je pri tem utrpel (operativnih, režijskih in drugih).

20. člen

(Vsebina naročila)

Naročilo mora vsebovati vse bistvene sestavine špedicijske pogodbe, določene v teh pogojih ter vsakokrat veljavnih predpisih, tako da njegov sprejem s strani špediterja omogoča sklenitev špedicijske pogodbe, zlasti pa mora vsebovati: podatke o naročitelju in njegovem zastopniku, podatke o prejemniku tovara, vse potrebne podatke o tovoru in njegovih lastnostih (zlasti pa opozorila iz 25. člena teh pogojev ter natančen opis in trgovski naziv tovara v slovenskem jeziku, podatke o količini, kvaliteti, vsebini, dimenzijah, masi, označbah tovara, njegovi vrednosti v času izročitve ipd.), natančno specifikacijo naročenih špedicijskih poslov, navodila glede izvedbe teh poslov in ravnanja s tovorom, vključno z navodili, ki se nanašajo na posebnosti v izvedbi carinskih in drugih formalnosti v zvezi z njim, opozorilo na morebitne pravice tretjih oseb na tovoru ali na to, da ta tovor krši ali posega v pravice tretjih oseb, pogoje za njegovo zakonito posedovanje in manipulacije z njim, kot tudi druge podatke, ki so potrebni za pravilno in pravočasno izvršitev danega naročila.

Špediter podatkov iz prejšnjega odstavka tega člena ni dolžan preverjati, ima pa jih pravico preveriti, naročitelj pa mu je izvedbo preverjanja dolžan omogočiti na lastne stroške.

21. člen

(Oblika naročila)

Naročilo se praviloma daje v pisni obliki. Naročilo, ki je dano ustno, po telefonu ali z drugimi telekomunikacijskimi sredstvi, mora biti praviloma potrjeno, če je le mogoče isti dan, najpozneje pa naslednji delovni dan. Šteje se, da je bilo naročilo podano pisno, če je bilo poslano po pošti ali če je bilo posredovano preko telefaksa, elektronske pošte ali drugega računalniškega sistema za elektronsko izmenjavo podatkov v pisni obliki, primerni za trajno uporabo in je bilo mogoče nedvoumno prepoznati naročitelja kot vir dostave podatkov. Morebitne napake, zmote in zlorabe pri posredovanju naročila preko telefaksa, drugega telekomunikacijskega sredstva, elektronske pošte ali drugega sistema za elektronsko izmenjavo podatkov v pisni obliki in vse iz tega izvirajoče škode ter stroški bremenijo izključno naročitelja. Dokazno breme o tem, da je špediter prejel naročilo, je na naročitelju.

Če je naročilo dano ustno, po telefonu ali z drugimi telekomunikacijskimi sredstvi, ni pa bilo naknadno pisno potrjeno v smislu prejšnjega odstavka tega člena, špediter ne odgovarja za škodljive posledice. To velja tudi v primeru, ko je bilo ustno dano naročilo kasneje pisno potrjeno, a se je pisno naročilo razlikovalo od ustnega.

22. člen

(Preverjanje pristnosti podpisov in upravičenja za podpisovanje)

Špediter ni dolžan preverjati pristnosti podpisov in žigov na naročilu in drugih naročiteljevih dokumentih ter na dokumentih oseb, ki delujejo po navodilih naročitelja ali so iz kakršnega koli drugega razloga udeležene pri izvedbi špedicijskega posla, niti njihovega upravičenja za podpisovanje ali dostavo teh dokumentov.

23. člen

(Domneva ravnanja v imenu ali po pooblastilu naročitelja)

Za osebe, za katere je na podlagi določenih dejstev mogoče sklepati, da delujejo v imenu ali po pooblastilu naročitelja (npr. osebe, ki imajo v posesti naročiteljev tovor, osebe, ki uporabljajo naročiteljeva vozila, ali na drug način sporočajo, da so z njim v poslovni zvezi) oziroma za osebe, ki se nahajajo v prostorih naročitelja, velja, da so pooblaščenice za izvedbo vseh dejanj, ki jih mora izvršiti špediter in pri katerih je potrebno določeno aktivno ravnanje naročitelja, v kolikor so ta dejanja opravile (npr. prevzem in predaja tovora, podpis listin, podajanje izjav ipd.). Kolikor take osebe tovrstnih pooblastil nimajo, vse škodljive posledice, izvirajoče iz tega, nosi izključno naročitelj.

24. člen

(Ravnanje po naročiteljevih navodilih)

Špediter se je dolžan ravnati po naročiteljevih navodilih. Kolikor teh navodil nima ali jih ne more dobiti oziroma v kolikor so pomanjkljiva ali kolikor špediter ne more ravnati skladno z njimi ali če je naročilo oziroma navodilo nečitljivo ali slabo čitljivo, očitno nepopolno, nejasno ali protislovno, ali tako postane kasneje in ga zaradi tega ni mogoče izvesti, mora špediter naročitelja pozvati k podaji dodatnih navodil in/ali pojasnil. Kolikor to ni mogoče ali kolikor za to ni časa, mora špediter ravnati tako, kot to zahtevajo naročiteljevi interesi, naročitelj pa mu je dolžan povrniti vse stroške, nastale s tem ter mu plačati dodatno plačilo za povečan obseg dela. Za podajo naročiteljevih navodil in/ ali pojasnil se smiselno uporablja določba 21. člena teh pogojev.

25. člen

(Obvezna opozorila v naročilu)

Naročitelj je špediterja dolžan izrecno opozoriti na vse posebnosti tovora, ki so kakorkoli pomembne za izvajanje naročila, zlasti pa ga je dolžan na to opozoriti, če je oziroma so predmet naročila:

– blago, katerega vrednost znaša ali presega vrednost 2 SDR na kilogram bruto mase, oziroma blago, ki je pakirano tako, da vrednost posameznega tovorka znaša ali presega vrednost 666,67 SDR,

– blago, ki je nevarno za življenje ali zdravje ljudi ali živali ali predstavlja grožnjo oziroma vir negativnih vplivov za druge stvari ali okolje ali lahko povzroči kakršnokoli škodo,

– blago, ki se skladno z veljavnimi predpisi šteje za nevarno ali lahko tako postane; naročitelj mora špediterju posredovati njegove oznake po predpisani klasifikaciji, vso potrebno dokumentacijo ter zahteve in navodila za manipulacije z njim (za nevarne se štejejo zlasti, a ne izključno: eksplozivne, vnetljive in samovnetljive, lahko gorljive, radioaktivne, kužne, jedke oziroma korozivne snovi, peroksidi, strupi),

– blago, s katerim je manipulacije mogoče opravljati le tako, da ne pride v stik z drugim blagom,

- blago, ki zahteva posebne pogoje hrambe in ravnanja z njim ter blago, ki terja poseben režim ohranjanja temperature, vlažnosti ipd.,
- nakit, ure, umetnine, starine, dragi kamni ali druge dragocenosti oziroma drage stvari, znamke, kovanci, unikatni predmeti, zlato, srebro ali druge dragocene kovine, denar, plačilne ali kreditne kartice, druga plačilna sredstva, hranilne knjižice, čeki, menice, drugi vrednostni papirji, dokumenti,
- hrana, prehrabneni izdelki, alkohol in alkoholne pijače, tobak in tobačni izdelki,
- zabavna elektronika, nosilci podatkov,
- pornografski material,
- posmrtni ostanki,
- živali (žive ali mrtve) in deli živali ter izdelki iz živali, rastline, semena, biološke snovi,
- odpadki, odpadna olja in druge odpadne surovine,
- gabljive snovi, blago z intenzivnim vonjem,
- zdravila, kemikalije,
- orožje, strelivo,
- blago, ki je zaradi svojih lastnosti podvrženo nastajanju škode oziroma kvaru, razkroju, lomu, rjavenju, gnitju, sušenju, puščanju, plesni, črivosti, delovanju mrčesa ali drugim škodljivcem,
- blago, ki je podvrženo razsipu, kalu, sušenju ali naravni izgubi,
- blago velikega volumna (preko 3 m³ na tovorek) ali mase (preko 1000 kg na tovorek),
- blago, ki zahteva uporabo posebne tehnike in naprav pri izvajanju manipulacij z njim (npr. blago, ki se lahko prevaža le po predpisih o izvajanju izrednih prevozov, blago z nesorazmerno razporeditvijo teže ipd.),
- občutljivo blago, blago s povečanjem tveganjem tatvine,
- blago, ki bi lahko kršilo ali posegalo v pravice intelektualne lastnine tretjih oseb,
- blago, katerega lastnosti bi lahko kakorkoli negativno vplivale na pravilno izvajanje špedicijske storitve ter drugo blago, katerega promet je omejen oziroma dovoljen le ob izpolnjevanju posebnih pogojev, predpisanih v vsakokrat veljavnih predpisih.

Opozorila iz prvega odstavka tega člena ter vsa navodila, kakorkoli pomembna za izvedbo posla, morajo biti podana v samem naročilu in sicer tako očitno, da je izključena vsaka možnost, da bi jih špediter spregledal, poleg opozorila pa mora naročitelj špediterja opozoriti na potrebne varnostne in druge predpisane ukrepe v zvezi s tovorom, ki mu je bil zaupan. Zgolj dostava dokumentov, iz katerih so razvidni podatki iz prvega odstavka tega člena, za izpolnitev obveznosti podaje opozorila ne zadošča. V dvomu, ali je tako opozorilo potrebno podati, se šteje, da ga je potrebno podati.

26. člen

(Posledice opustitve podaje opozoril)

Vse stroške in škodo ter vse ostale posledice, nastale zaradi zamolčanja ali neustreznega posredovanja podatkov iz 20. in 25. člena teh pogojev ali nepopolne ali nepravilne navedbe teh podatkov, je dolžan nositi naročitelj.

V primeru, če špediter ni bil seznanjen s podatki iz 25. člena teh pogojev ali z dejstvom, da je tovor obremenjen s pravicami tretjih oseb ali da pravice tretjih oseb krši, prav tako pa tudi v primeru, če za izvajanje špedicijskih storitev s tovorom niso izpolnjeni vsi predpisani pogoji, pa naročitelj teh pomanjkljivosti ne odpravi v roku 3 dni od dne, ko ga je špediter k temu pozval, oziroma v drugem pisno dogovorjenem roku, lahko špediter odstopi od pogodbe z navadno izjavo, poslano naročitelju:

- in tovor na naročiteljev riziko in stroške vrne naročitelju,
- če tovara ne more vrniti naročitelju ali če bi bilo tako ravnanje povezano z nesorazmernimi stroški, lahko tovor na naročiteljev riziko in stroške zanj uskladišči,
- kolikor ravnanje iz prejšnje alineje ni mogoče ali v kolikor bi bilo tako ravnanje povezano z nesorazmernimi stroški ali v kolikor to terja narava tovara ali druge lastnosti, povezane z njim, lahko tovor na naročiteljev riziko in stroške proda na javni

dražbi ali po morebitni borzni ali tržni ceni ter s kupnino najprej poravna stroške prodaje, nato vse svoje terjatve do naročitelja iz naslova špedicijske pogodbe, preostanek pa izroči naročitelju,

– v primeru, če tovar ogroža varnost ljudi ali premoženja ali okolja ali če to dopuščajo oziroma zahtevajo veljavni predpisi, lahko tovar na naročiteljev riziko in stroške uniči ali z njim ravna na drug predpisan način, lahko pa po lastni izbiri špedicijsko storitev opravi.

Kolikor okoliščine primera ne dopuščajo odlašanja, ima špediter pravico skladno z določbo prejšnjega odstavka tega člena ravnati, ne da bi naročitelja predhodno pozval k odpravi pomanjkljivosti.

Kolikor špediter storitve ne opravi, je upravičen do plačila za opravljeno delo ter do povračila vseh stroškov, ki so nastali, ali mu še bodo nastali (operativnih, režijskih in drugih, vključno s stroški, nastalimi zaradi posebnih manipulacij z blagom) in do povračila škode, ki mu je nastala, kolikor pa storitev opravi, pa je upravičen do dodatnega plačila iz naslova večje zahtevnosti storitve ter do povračila vseh stroškov, ki jih je imel pri njenem izvajanju (operativnih, režijskih in drugih).

Šteje se, da je špediter izpolnil vse svoje obveznosti iz špedicijske pogodbe, če je skladno z določbo tega člena organiziral vrnitev tovora naročitelju oziroma ga uskladiščil, prodal ali uničil.

Naročitelj nima pravice od špediterja terjati odškodnine za škodo, ki jo je sam ali kdo drug utrpel zaradi špediterjevega ravnanja v skladu z določbo tega člena.

27. člen

(Posledice pomanjkljivosti naročila)

Naročitelj trpi vse posledice, ki nastanejo zaradi napačnega, nepopolnega, nejasnega, nečitljivega ali slabo čitljivega, protislovnega ali prepozno danega naročila.

28. člen

(Prepovedan tovar)

Kolikor naročitelj špediterju zaradi izvedbe špedicijskih storitev izroči mamila, tihotapsko blago ali druge snovi ali stvari, katerih posest oziroma promet je prepovedan, se šteje špedicijska pogodba v celoti za nično, naročitelj pa je dolžan nositi vse posledice takega dejanja ter špediterju plačati za že opravljeno delo, mu povrniti vso škodo (neposredno in posredno) ter mu povrniti vse stroške, ki mu nastanejo zaradi izvajanja špedicijskih storitev v zvezi s tem tovorom (operativnih, režijskih in drugih). Špediter je s tem tovorom dolžan ravnati skladno z veljavnimi predpisi, vse stroške in posledice tega ravnanja pa je dolžan nositi naročitelj.

29. člen

(Tovar, ki predstavlja grožnjo ali se kviri)

Če tovar ogroža varnost drugega blaga, premoženja, okolja ali ljudi ali sicer predstavlja potencialni vir nastanka kakršnekoli škode, pa niso izpolnjeni pogoji za uporabo določbe 26. člena teh pogojev, je špediter v primeru, če mu naročitelj v roku 3 dni od dne, ko ga je špediter k temu pozval, oziroma v drugem pisno dogovorjenem roku ne posreduje ustreznih navodil, na stroške in riziko naročitelja upravičen s tem tovorom ravnati tako, da se ta nevarnost zmanjša oziroma odstrani. Špediter ima pravico ta tovar tudi:

– vrniti naročitelju, če je to mogoče in smotno, oziroma ga

– uskladiščiti v skladišču, ki je ustrezno glede na njegovo stanje, če pa to ni možno ali če bi bilo tako ravnanje nesmotno, pa ga

– prodati na javni dražbi ali po morebitni borzni ali tržni ceni oziroma na drug primeren način ter s kupnino najprej poravnati stroške prodaje, nato vse svoje terjatve do naročitelja iz naslova špedicijske pogodbe, preostanek pa mora izročiti naročitelju; kolikor tovora ni mogoče vrniti naročitelju ali ga uskladiščiti v drugem primerem skladišču ali ga prodati, ima špediter ta tovar pravico

– na stroške in riziko naročitelja na ustrezen način uničiti.

Kolikor okoliščine primera ne dopuščajo odlašanja, ima špediter pravico skladno z določbo prvega odstavka tega člena ravnati, ne da bi naročitelja predhodno pozval k podaji navodil.

Določbi prvega in drugega odstavka tega člena se uporabljata tudi v primeru, ko špediter na tovoru opazi znake kvarjenja ali druge spremembe, zaradi katerih bi se njegova vrednost lahko zmanjšala.

Naročitelj nima pravice od špediterja terjati odškodnine za škodo, ki jo je sam ali kdo drug utrpel zaradi špediterjevega ravnanja v skladu z določbo tega člena.

Šteje se, da je špediter izpolnil vse svoje obveznosti iz špedicijske pogodbe, če je skladno z določbo tega člena organiziral vrnitev tovora naročitelju oziroma ga uskladiščil, prodal ali uničil.

30. člen

(Izročitev listin in zagotovitev dostopa do tovora)

Naročitelj mora pravočasno izročiti špediterju vse potrebne listine in mu zagotoviti vse potrebne podatke, potrebne za izvršitev naročila ter mu zagotoviti neoviran dostop do tovora. Naročitelj mora špediterju listine in podatke izročiti v fizični obliki. Kolikor jih izroči s pomočjo elektronske pošte, drugih sistemov za elektronsko komunikacijo ali drugih telekomunikacijskih sistemov, vse posledice takega ravnanja nosi sam.

Šteje se, da naročitelj ni pravočasno izročil špediterju potrebnih listin tudi v tistih primerih, kadar njegovi poslovni partnerji ali druge z njegove strani določene osebe niso pravočasno izročile špediterju takšnih listin.

Vse posledice zaradi nepravilnosti, neveljavnosti, nepristnosti ali drugih pomanjkljivosti listin ali njihove neizročitve ali nepravočasne oziroma nepravilne izročitve špediterju trpi naročitelj. Špediter ni dolžan preverjati pristnosti ali pravilnosti listin in za listine ne prevzema nikakršne odgovornosti. Špediter prav tako ne odgovarja za nepravilnosti ali pomanjkljivosti listin, ki jih je sam izpolnil na podlagi netočnih ali nepopolnih podatkov, ki mu jih je posredoval naročitelj ali oseba, ki jo je ta za to pooblastil.

Špediter ni dolžan izročiti ali prevzeti tovora z dajanjem garancije.

31. člen

(Plačilo stroškov in špediterjeve nagrade)

Ko naročitelj s špediterjem sklene pogodbo, se šteje, da mu je dano tudi pooblastilo za plačilo voznin, davkov, carinskih dajatev, trošarin, škod, odkupnin in drugih stroškov, pri čemer za izvedbo teh plačil veljajo pravila, določena v XII. poglavju, zlasti pa določba 70. člena teh pogojev. Riziko in vse posledice izvedbe plačil nosi izključno naročitelj.

32. člen

(Navedba vrednosti odkupnine in sklicevanje na INCOTERMS ali podobne klavzule)

Navedbe vrednosti odkupnine ni mogoče razlagati kot navedbe, na podlagi katere bi lahko naročitelj skladno z določbami veljavnih predpisov uveljavljal odškodninsko odgovornost špediterja, ki presega njegovo odgovornost po teh pogojih in veljavnih predpisih, če naročitelj ob navedbi vrednosti odkupnine ni jasno in izrecno zapisal, da ima ta navedba tudi ta namen in če za to niso izpolnjeni pogoji iz 83. člena teh pogojev.

Kolikor se špedicijska pogodba ali katerikoli dokument, ki ga je naročitelj ali oseba, ki jo je ta za to pooblastil, izročil špediterju, sklicuje na klavzule INCOTERMS ali druge podobne klavzule, s katerimi je naročitelj uredil poslovni odnos s svojim poslovnim partnerjem iz prodajne pogodbe ali druge pogodbe o dobavi blaga (zlasti način delitve stroškov, povezanih z izvedbo dostave blaga), take klavzule ne posegajo v obveznost naročitelja, da špediterju sam v celoti plača za njegovo storitev ter mu povrne vse stroške, pa čeprav skladno z dogovorjeno klavzulo INCOTERMS ali drugo podobno klavzulo v razmerju do svojega poslovnega partnerja iz prodajne pogodbe ali druge pogodbe o dobavi blaga ni dolžan nositi vseh oziroma dela stroškov, povezanih z odpravo tovora. Špediter je plačilo za svoje storitve ter povračilo stroškov dolžan terjati od prejemnika tovora le, če se je k temu zavezal skladno z določbo 33. člena teh pogojev.

33. člen

(Plačilo stroškov in špediterjevega plačila s strani prejemnika tovora ter pobiranje odkupnine)

Kolikor se naročitelj in špediter pisno dogovorita, da bo špediter povračilo stroškov in plačilo za delo terjati od prejemnika tovora, je naročitelj slednjega dolžan k temu predhodno zavezati. V takem primeru špediter izterjavo opravlja na stroške in riziko naročitelja tako, da obdrži pravico zahtevati plačilo od naročitelja, če z njegovo izterjavo iz kakršnegakoli razloga ne bi uspel od prejemnika tovora. Naročitelj je v primeru, če mu špediter sporoči, da od naročiteljevega poslovnega partnerja ni uspel izterjati plačila in/ali stroškov, špediterju nemudoma dolžan te zneske plačati sam. Špediter ni dolžan podajati nikakršnih pojasnil o razlogih za neuspešnost izterjave od naročiteljevega poslovnega partnerja.

Dogovor med naročiteljem in špediterjem iz prejšnjega odstavka tega člena mora biti podan tako, da je nedvoumno jasno, da je špediter nanj pristal. Zgolj navedba na računu ali kateremkoli drugem dokumentu, ki ga je naročitelj ali oseba, ki jo je ta za to pooblastil, izročil špediterju, da je prejemnik tovora dolžan plačati špediterju za njegovo delo in mu povrniti njegove stroške, ne pomeni, da se je špediter zavezal izterjati plačilo za svoje delo in povračilo stroškov, ki jih je imel, od prejemnika. Špediter je k ravnanju iz prvega odstavka tega člena zavezan le, če špedicijska pogodba vsebuje klavzulo, da je špediter dolžan plačilo za svoje delo in povračilo svojih stroškov terjati od prejemnika tovora. Če taka klavzula ni zapisana izrecno in s popolnim opisom špediterjeve obveznosti, temveč le z uporabo kratic ali drugih simbolov, velja, da je špedicijska pogodba ne vsebuje.

Določba prejšnjega odstavka tega člena se smiselno uporablja tudi za pobiranje odkupnine ob predaji tovora prejemniku (COD).

Kolikor špediter pristane na to, da bo za naročitelja od prejemnika tovora pobral odkupnino (COD), je upravičen sprejeti gotovino ali ček ali odkupnino pobrati z uporabo sodobnih plačilnih metod. Dobljeni znesek je dolžan nakazati na katerikoli naročiteljev račun ali ga izročiti naročitelju na drug način in sicer v 8 dneh od dne, ko ga je prejel. Stroški nakazila ali izročitve dobljenega zneska grede v breme naročitelja, prav tako pa tudi negativne tečajne razlike od trenutka prejema tega zneska s strani špediterja do trenutka njegovega nakazila naročitelju, če je naročitelj zahteval nakazilo ali izročitev dobljenega zneska v valuti, ki ni enaka valuti, v kateri je bilo nakazilo izvedeno.

Špediter ne odgovarja za morebitne zlorabe pri izvedbi plačila, vključno z morebitnim plačilom z nekritim čekom ali drugim plačilom brez kritja ali s ponarejenim denarjem. Špediter odgovarja le za dostavo izterjanega zneska naročitelju, pri čemer odškodninski zahtevki zoper njega, ki presega omejitve, določene v teh pogojih, niso mogoči.

Špediter, ki izvršuje naročilo glede plačila naročiteljeve terjatve do prejemnika tovora, ne preizkuša utemeljenosti naloga in ne prevzema poročta.

V primeru, če prejemnik tovora odkloni plačilo kupnine, se uporablja določba 42. člena teh pogojev.

Za storitve pobiranja plačil iz tega člena je naročitelj dolžan špediterju plačati posebno nadomestilo in mu povrniti vse stroške, ki jih je imel v zvezi s tem.

34. člen

(Sprememba naročila)

Če naročitelj spremeni naročilo, se je špediter dolžan ravnati po spremenjenem naročilu le, kolikor je to še mogoče. Špediter ne odgovarja za posledice, nastale s spremembo naročila. Naročitelj je dolžan špediterju povrniti vse stroške in škodo, nastalo zaradi spremembe naročila. Špediterju v primeru spremembe naročila pripada dodatek k prvotno dogovorjenemu plačilu, ki ustreza obsegu dodatnega dela, ki ga je špediter imel zaradi spremembe naročila.

35. člen

(Preklic naročila ali odstop od pogodbe)

Če naročitelj prekliče dano naročilo ali odstopi od pogodbe, je dolžan špediterju plačati za že opravljene storitve, ter mu povrniti vse povzročene stroške, vključno s stroški, nastalimi zaradi preklica naročila ter škodo.

36. člen

(Smiselna uporaba določb tega poglavja)

Določbe tega poglavja, razen pravil o obliki naročila iz 21. člena, se v primeru, če v posameznem členu ni izrecno določeno drugače, smiselno uporabljajo ne glede na način, uporabljen za sklenitev špedicijske pogodbe.

V. PREVZEM IN IZROČITEV TOVORA

37. člen

(Način prevzema in izročitve tovora)

Naročitelj je dolžan tovor špediterju izročiti skladno z določbami teh pogojev in sicer na dogovorjenem kraju, v dogovorjenem času, v dogovorjenem obsegu in na dogovorjeni način, sicer se šteje, da do izročitve ni prišlo.

Šteje se, da je bila s tem, ko je bil tovor izročen oziroma skladno z določbami veljavnih predpisov in teh pogojev dan na razpolago naročitelju, prevozniku ali drugi osebi, ki jo je naročitelj za to pooblastil, opravljena izročitev tovora. Špediter je dolžan izročiti tovor prevozniku ali drugi osebi, ki jo je naročitelj za to pooblastil, le, če ta oseba na nedvoumen način dokaže, da ima tako pooblastilo naročitelja.

Če ni drugače pisno dogovorjeno, špediter pri prevzemu tovora ni dolžan zagotavljati izvedbe njegovega nakladanja, pri predaji tovora pa ne njegovega razkladanja. Kolikor špediter ali oseba, ki deluje po naročilu, danem s strani špediterja, v takem primeru sodeluje pri izvajanju nakladanja ali razkladanja tovora, velja, da deluje na račun in riziko naročitelja.

Špediter ni dolžan predati tovora, v kolikor mu prejemnik njegovega prejema ni pripravljen pisno potrditi. Špediter prav tako ni dolžan prevzeti tovora, kolikor mu ni dana možnost, da bi ga pregledal in osebi, od katere ga prevzema, podal pripombe v zvezi z njegovim stanjem, zamudo ali drugimi pomanjkljivostmi, znanimi pri prevzemu.

38. člen

(Prispetje poškodovanega tovora in postopek)

Če prispe v namembni kraj tovor, ki je vidno poškodovan ali z vidnim kosovnim primanjkljajem glede na navedbe iz dokumentov, na podlagi katerih je špediter tovor upravičen prevzeti, je špediter, če tamkaj zastopa naročitelja kot prejemnika, dolžan brez odlašanja obvestiti naročitelja, da je tovor poškodovan ali da je dostavljen s primanjkljajem, kakor tudi o vseh dogodkih, ki so za naročitelja pomembni ter ukreniti vse, kar je potrebno za obvarovanje njegovih pravic proti odgovorni osebi.

Če špediter na nekem prekladalnem kraju zastopa hkrati pošiljatelja in prejemnika, je dolžan s skrbnostjo dobrega gospodarja varovati interese obeh in ju obveščati o svojem delu.

39. člen

(Sklenitev prevozne pogodbe s strani naročitelja)

Če je naročitelj sklenil pogodbo za prevoz tovora po morju, je dolžan zagotoviti vse potrebne dogovore o pogojih izkraranja in vkrcanja, ki so običajni v zadevnih pristaniščih ter ostale dogovore, ki so običajni za prevoz tovora po morju.

Naročitelj nosi stroške, nastale zaradi tega, ker pristaniška organizacija ali ladjar nista izpolnila pogojev za izkranje in vkrcanje in drugih pogojev, ki so v pristanišču običajni.

Določbi prvega in drugega odstavka tega člena se smiselno uporabljata tudi za primere, ko je naročitelj sklenil pogodbe za prevoz tovora z drugimi prevoznimi sredstvi.

Naročitelj nosi tudi stroške, ki so nastali zaradi zastojev v pristanišču, ranžirni in zbirni postaji ter na drugih prometnih točkah, pomanjkanja skladiščnega prostora, pomanjkanja prevoznih sredstev, čakanja ladje v pristanišču in drugih prevoznih sredstev v pristaniščih in na železniških postajah ali na drugih mestih, nadurnega dela, čakanja ob praznikih in nedeljah ter prekinitve dela zaradi slabih vremenskih razmer ali drugih okoliščin.

40. člen

(Špediterjeva odgovornost za obvestila prevoznikov)

Špediter ne odgovarja za obvestila ladjarja in njegovega agenta o gibanju in prihodu ladje, kot tudi ne za obvestila drugih prevoznikov.

41. člen

(Posledice zamude pri prevoznih in drugih manipulacijah)

Če ni izrecno drugače določeno v teh pogojih ali dogovorjeno v pisni obliki, vse posledice ovir in zamud pri prevozih tovora, njegovem prekladanju in drugih manipulacijah z njim ali storitvah v zvezi z njim nosi izključno naročitelj, s pravico regresa do povzročitelja zamude. To velja tudi za vse stroške, nastale zaradi izvajanja manipulacij s tovorom v času, ko so te storitve dražje (nočni čas, nedelje, prazniki in drugi dela prosti dnevi ipd.).

Špediter ne glede na druge določbe teh pogojev v nobenem primeru ne odgovarja za ovire in zamude, nastale zaradi okoliščin, za katere špediter ne odgovarja in okoliščin, ki se jim špediter ni mogel izogniti oziroma jih odvrniti ali zaradi višje sile, prav tako pa tudi ni dolžan trpeti posledic takih ovir ali zamud.

42. člen

(Ovire pri izročitvi tovora prejemniku)

Če prejemnik odkloni prevzem tovora ali če izročitev tovora iz drugih razlogov ni mogoča, je špediter dolžan o tem obvestiti naročitelja in hkrati ukreniti vse, kar je potrebno za skladiščenje tovora, dokler ne prejme naknadnega naročila. V primeru, če špediter takega naknadnega naročila ne prejme v postavljenem roku, če ta ni postavljen, pa v roku 3 dni od dne, ko ga je zahteval, se smiselno uporablja določba 26. člena teh pogojev.

43. člen

(Ovire za odpravo tovora)

Špediter po prejemu naročila ni dolžan preverjati, ali obstajajo zakonske ali druge ovire za odpravo tovora ter če obstajajo uvozne, izvozne, tranzitne ali druge podobne omejitve.

Morebitni stroški in škoda, ki s tem v zvezi nastanejo, gredo v breme naročitelja.

VI. INSTRADACIJA

44. člen

(Pomanjkanje naročiteljevih navodil)

Če naročilo oziroma pogodba ne vsebuje navodil o prevoznih poti, o prevoznem sredstvu, o izvajalcih in načinu izvajanja prevoza ter drugih manipulacij s tovorom ali storitev v zvezi z njim, špediter ni dolžan ravnati skladno z določbo 24. člena teh pogojev, temveč je pooblaščen, da izbere, oziroma kombinira elemente tako, kot to v danem primeru nalagajo naročiteljevi interesi. Ta določba ne omejuje špediterjeve pravice do odprave tovora z zbirno špedicijo.

45. člen

(Špediterjeva pravica določiti namembno postajo)

Kadar se tovor odpravlja po železnici in naročitelj navede samo sedež in naslov oziroma prebivališče prejemnika brez označbe namembne postaje, ima špediter, če nima možnosti, da bi pravočasno dobil od naročitelja potrebna pojasnila, pravico tovor napotiti na tisto postajo, ki je za naročitelja najugodnejša. V tem primeru špediter ne odgovarja za izbiro postaje.

Določba tega člena se smiselno uporablja tudi za prevoze z ostalimi prevoznimi sredstvi.

46. člen

(Zbirna špedicija)

Vse pošiljke lahko špediter odpravi z zbirno špedicijo, razen če mu je naročitelj to izrecno pisno prepovedal. Špediter ima pravico do razlike pri voznini, doseženi z zbirno špedicijo.

47. člen

(Potrdilo o prevzemu in odpravi tovora)

Špediter je dolžan o prevzemu in odpravi tovora izdati naročitelju na njegovo zahtevo in stroške običajno špeditersko potrdilo. Kolikor ni drugače dogovorjeno, s takim potrdilom potrjuje le tip blaga (osnovni opis) in število tovorov. Kolikor tako potrdilo vsebuje tudi druge atribute tovora, špediter za njihovo točnost ne odgovarja, razen če je za točnost teh podatkov prevzel izrecno jamstvo in za to tudi prejel dodatno plačilo.

48. člen

(Naročiteljeva dolžnost zavezati svojega partnerja k spoštovanju špediterjevih navodil)

Naročitelj je v prodajni pogodbi ali drugi pogodbi o dobavi blaga dolžan zavezati svojega partnerja, da v zvezi s prevozom blaga in drugimi manipulacijami z njim ter v zvezi z opravljanjem drugih z njim povezanih storitev upošteva navodila, ki mu jih bo dal špediter. Špediter ne odgovarja za škodo, če se naročiteljev partner ne ravna po njegovih navodilih.

VII. ROKI

49. člen

(Špediterjeva odgovornost za zamudo)

Špediter odgovarja za zamudo le, če se je za to izrecno in nedvoumno zavezal z izjavo v pisni obliki in za prevzem tega jamstva dobil tudi dodatno plačilo.

Dejstva, da naročilo vsebuje navedbo roka ali dejstva, da je špediter naročitelju sporočil podatke o predvidenem časovnem okviru izvedbe storitve, v nobenem primeru ni mogoče razlagati kot dokaz o tem, da se je špediter zavezal ta rok ali časovni okvir spoštovati.

VIII. PAKIRANJE IN PRIPRAVA TOVORA NA PREVOZ IN DRUGE MANIPULACIJE Z NJIM

50. člen

(Naročiteljeva dolžnost pakiranja in priprave tovora na prevoz in druge manipulacije z njim)

Naročitelj oziroma njegov partner sta kot poznavalca tovora slednjega dolžna zapakirati z uporabo kakovostnih in zanesljivih sredstev za embaliranje ob upoštevanju njegovih lastnosti, veljavnih predpisov, lastnosti embalaže, zahtev prevozne poti, potrebnih manipulacij in storitev v zvezi s tovorom ter zahtev prevoznega sredstva in prevoznega načina ter ga tudi sicer temeljito pripraviti za zakonito in nemoteno izvajanje prevoza, prekladanja ter drugih manipulacij, vključno z

manipulacijami, potrebnimi za prekladanje tovora med izvajanjem prevoza, njegovo skladiščenje in njegovo razkladanje na namembnem kraju. Tovor mora biti pripravljen tako, da je zaščiten pred vsemi običajnimi prevoznimi in manipulacijskimi riziki in da brez vidnih poškodb embalaže ni mogoče doseči njegove notranjosti.

51. člen

(Prevozna in trgovska embalaža)

Embalaža, v katero je pakiran tovor, velja za prevozno embalažo, katere izključni namen je varovanje tovora pred prevoznimi in manipulacijskimi riziki in je ni mogoče šteti za trgovsko oziroma komercialno embalažo, ki ne sme biti podvržena poškodbam ob manipulaciji s tovorom in ki služi pakiranju blaga za potrebe njegove izročitve končnemu uporabniku ali za druge komercialne namene. Kolikor je tovor pakiran v komercialno embalažo, ki se pri izvajanju prevoznih in drugih manipulacij z njim ne sme poškodovati, ga mora naročitelj pred izročitvijo špediterju dodatno zapakirati skladno z določbo 50. člena teh pogojev, da se preprečijo poškodbe, do katerih pri teh manipulacijah lahko pride.

Špediter ne odgovarja za poškodbe embalaže, do katerih pride zaradi izvajanja prevoza in drugih manipulacij s tovorom.

52. člen

(Označevanje tovorkov)

Naročitelj oziroma njegov partner sta dolžna na pregleden, trajen in zanesljiv način označiti vsak tovorek tako, da je tovorke mogoče enostavno razločevati med seboj in jih identificirati na prevoznih, zavarovalnih in drugih listinah, ki se uporabljajo pri manipulaciji s tovorom. Kolikor več tovorkov predstavlja eno pošiljko, mora biti na vsakem tovoru to jasno označeno. Prav tako sta naročitelj oziroma njegov poslovni partner dolžna na vsak tovorek na pregleden in trajen način namestiti podatke o prejemniku in druge oznake, potrebne za zagotovitev primerne, varne in zakonite manipulacije z njim ter za pravilno izvedbo špedicijskega posla (zlasti oznake, iz katerih je razvidno, da gre za nevaren tovor, tovor z veliko maso, tovor, ki zahteva poseben način manipulacije, če pa je to potrebno za zakonito in pravilno izvedbo špedicijske storitve, pa tudi oznake, iz katerih je razvidno, da gre za tovor, opredeljen v 25. členu teh pogojev). Vse stare oznake, ki se na tovoru nahajajo od prejšnjih manipulacij z njim in niso več aktualne, morajo biti odstranjene ali obdelane tako, da niso več čitljive.

53. člen

(Opozorilo na pomanjkljivosti pri pakiranju)

Če špediter ugotovi, da tovor ni pakiran ali sicer pripravljen za prevoz in izvajanje drugih manipulacij tako, kot bi moral biti, je dolžan opozoriti naročitelja na te pomanjkljivosti, slednji pa je to opozorilo dolžan upoštevati ter izvesti ponovno pakiranje. Špediter ni dolžan ugotavljati takih nepravilnosti, če ni imel možnosti izvesti pregleda pakiranja tovora.

Ta določba se uporablja tudi v primeru, ko špediter naročitelja pozove k izvedbi sprememb v načinu pakiranja ali pripravi tovora zaradi zagotovitve lažje, varnejše ali bolj ekonomične izvedbe špedicijske storitve v zvezi z njim. Če naročitelj ali po njegovem pooblastilu špediter v takem primeru več tovorkov združi v enega, se šteje, da je predmet špedicijske pogodbe en tovorek.

Če bi zaradi čakanja na to, da naročitelj pomanjkljivosti iz prvega odstavka tega člena odpravi, naročitelj lahko utrpel škodo, jih je špediter dolžan odpraviti sam na naročiteljev račun, vendar ne odgovarja za morebitne posledice takega ravnanja. Špediter ima pri odpravljanju teh pomanjkljivosti med drugim tudi pravico razdreti s strani naročitelja pripravljene tovorke in iz njih narediti več manjših tovorkov, pri čemer pa se za določanje višine njegove odškodninske odgovornosti do naročitelja ne glede na to šteje, da do povečanja števila tovorkov ni prišlo.

Špediter je dolžan pakirati tovor samo, če je to obveznost izrecno sprejel v pisni obliki ter v primeru iz tretjega odstavka tega člena.

Špediter ne odgovarja za posledice, ki bi lahko nastale, če naročitelj oziroma njegov partner ne bi ravnala skladno z določbami teh pogojev, ki se nanašajo na obveznost pakiranja.

IX. UGOTAVLJANJE KOLIČINE IN KAKOVOSTI TOVORA TER JEMANJE VZORCEV

54. člen

(Količinski prevzem in predaja tovora)

Špediter prevzema in predaja tovorke le po njihovem številu upošteva navedbe na dokumentih, na podlagi katerih jih je upravičen prevzeti ali predati in ne odgovarja za količino, kakovost, naravo, vrednost in vsebino blaga znotraj posameznega tovorke, niti za njihovo maso, volumen ali druge atribute, pa čeprav so ti navedeni na dokumentih.

Špediter prevzema in predaja razsut tovor in drugo nekosovno blago le skladno z navodili naročitelja in ne odgovarja za njegovo maso, količino, vsebino, naravo ali druge atribute.

Tehtanje, merjenje in podrobnejše štetje ali pregledovanje tovora in tovorov se opravlja le po naročilu ter v primeru očitne poškodbe in primanjkljaja tovora in sicer z zaračunavanjem stroškov ter dodatnega plačila.

Špediter lahko tehta tovor tudi pri osebi, ki se ukvarja s tem poslom.

55. člen

(Kvalitativni prevzem tovora)

Špediter ne nastopa v vlogi poznavalca tovora in ni dolžan dajati ugovorov v zvezi z njegovim stanjem, naravo ali kvaliteto ali v zvezi s tem, da tovor ne ustreza specifikaciji ali vzorcem, razen če so pomanjkljivosti tovora take, da jih ne bi mogla spregledati nobena povprečno skrbna oseba.

56. člen

(Jemanje vzorcev)

Špediter jemlje in odpravlja vzorce le po naročiteljevem naročilu ali na zahtevo pristojnih državnih organov in drugih nosilcev javnih pooblastil. Naročitelj je špediterju dolžan povrniti vse stroške, povezane s temi opravili ter mu plačati dodatno plačilo za njihovo izvedbo.

Špediter odgovarja le za jemanje vzorcev iz partije tovora, ki mu je bila označena.

X. CARINJENJE

57. člen

(Domneva obstoja naloga za izvedbo carinskih formalnosti)

Šteje se, da je z izdajo naročila za odpravo ali prevzem tovora, dan tudi nalog za izvedbo carinskih formalnosti, če ni izrecno in pisno drugače dogovorjeno. Špediter je dolžan izvajati poročanje v sistemu Intrastat le na podlagi izrecnega pisnega naročila.

Če kraj izvajanja carinskih formalnosti ni določen v naročilu oziroma v predpisih, ga lahko določi špediter.

58. člen

(Način zastopanja)

Če ni drugače pisno dogovorjeno, v postopku izvajanja carinskih formalnosti špediter nastopa v imenu in na račun naročitelja (neposredno zastopanje), če pa za to niso izpolnjeni vsi predpisani pogoji, pa v svojem imenu in na račun naročitelja (posredno zastopanje). Špediter vloga carinske listine in opravlja druga dejanja v carinskem postopku na podlagi naročiteljevih podatkov oziroma podatkov njegovega poslovnega partnerja. Špediter ne odgovarja, če se podatki ne bi ujemali z dejanskim stanjem. Naročitelj je dolžan povrniti špediterju in njegovi odgovorni osebi s tem nastalo škodo, vključno z vsemi naknadno odmerjenimi dajatvami in kaznimi ter stroški postopkov in sicer na špediterjev prvi poziv ter brez kakršnihkoli omejitev, pridržkov, pogojev ali ugovorov.

Kolikor je zoper špediterja zaradi napak v postopku carinjenja iz prejšnjega odstavka tega člena ali zaradi drugih napak, za katere špediter ne odgovarja, začel upravni, kazenski, prekrškovni ali drug postopek, se šteje, da se ta postopek vodi na račun naročitelja ter na njegove stroške. Naročitelj je dolžan špediterju v takem primeru dati na razpolago vsa sredstva, dokaze in listine, potrebne v takem postopku, ga na njegov prvi poziv razbremeniti vseh njegovih posledic ter mu tudi sicer nuditi vso potrebno pomoč.

59. člen

(Naročiteljeva organizacija prevoza in/ali drugih storitev v primeru odložnih carinskih postopkov in carinskih postopkov z ekonomskim učinkom)

Kolikor špediter za naročitelja opravlja posle carinskega zastopanja, ne pa tudi organizacije prevoza tovora in/ali drugih storitev, je naročitelj v primeru, ko so v zvezi s tem tovorom v teku odložni carinski postopki in carinski postopki z ekonomskim učinkom, dolžan zagotoviti, da prevoznik in druge osebe, ki imajo tovor v posesti, z njim in z vso carinsko ter drugo dokumentacijo, potrebno za pravilen zaključek teh postopkov, ravnavo skladno z veljavnimi carinskimi predpisi ter navodili špediterja in da prevoz ter druge storitve izvedejo tako, da se ti postopki pravočasno in na predpisan način zaključijo.

V primeru neizpolnitve obveznosti iz prvega odstavka tega člena je naročitelj dolžan špediterju in njegovi odgovorni osebi povrniti vso s tem nastalo škodo, vključno z vsemi naknadno odmerjenimi dajatvami in kaznimi ter stroški postopkov in sicer na špediterjev prvi poziv ter brez kakršnihkoli omejitev, pridržkov, pogojev ali ugovorov.

60. člen

(Plačilo za opravljanje poslov carinskega zastopanja)

Plačilo, ki špediterju pripada za organizacijo prevoza ali drugih storitev, še ne vključuje plačila za opravljanje poslov carinskega zastopanja. To plačilo špediterju vselej pripada poleg plačila za organizacijo prevoza ali drugih storitev.

XI. ZAVAROVANJE TOVORA

61. člen

(Zavarovanje tovora na podlagi izrecnega naročila)

Špediter je dolžan zagotoviti zavarovanje tovora le na podlagi izrecnega naročila za vsako posamezno odpravo. Navedba vrednosti tovora v naročilu se ne šteje kot naročilo za njegovo zavarovanje. Prav tako z zavarovanjem ene pošiljke ne nastane obveznost špediterja, da zavaruje poznejše pošiljke svojega naročitelja.

V primeru, če je špediter prevzel obveznost zagotovitve zavarovanja, se ta obveznost vselej nanaša le na sklenitev kargo zavarovanja (zavarovanja tovora), ne pa tudi na sklenitev drugih zavarovanj.

62. člen

(Sklenitev pogodbe o zavarovanju)

Naročilo za zavarovanje tovora mora biti podano preden špediter začne opravljati špedicijsko storitev in mora vsebovati jasno navedbo želenega zavarovalnega kritja ter rizikov, ki naj jih zavarovanje zajema. Kadar v naročilu za zavarovanje ti riziki niso navedeni, je špediter dolžan zavarovati tovor le za običajne prevozne rizike. Špediter ima pravico izbrati način sklenitve zavarovanja in zavarovalnico po lastni presoji ter pristati na splošne pogoje, ki jih zavarovalnica postavlja za sklenitev zavarovanja, vključno s pogoji, ki se nanašajo na običajno odbitno franšizo, razen če mu naročitelj da drugačna pisna navodila. Špediter ni dolžan skleniti zavarovanja, ki ne izpolnjuje pogoja iz 65. člena teh pogojev.

Špediter je upravičen do posebnega plačila za zagotovitev zavarovanja tovora in do povračila stroškov v zvezi s tem. Ta določba se smiselno uporablja tudi za vse posle, ki jih špediter opravi v zvezi s takim zavarovanjem (npr. vlaganje zahtevkov na izplačilo zavarovalnine ipd.).

63. člen

(Posledice zaradi odsotnosti zavarovanja ali pomanjkljivosti v zvezi z njim)

Če naročitelj ni dal naročila za zavarovanje tovora, ali pa je naročil le delno zavarovanje, ali pa je podal napačne podatke, potrebne za zavarovanje oziroma je kako drugače onemogočil sklenitev zavarovanja ali povzročil nastanek njegovih pomanjkljivosti, sam trpi vse škodljive posledice, ki zaradi tega nastanejo. To velja tudi, če v primeru nastanka zavarovalnega primera ne uveljavi svojih pravic iz zavarovanja.

64. člen

(Vloga špediterja v primeru nastopa zavarovalnega primera)

Če je špediter na podlagi naročiteljevega naročila sklenil pogodbo o zavarovanju tovora in pride do nastopa zavarovalnega primera, je naročitelj v primeru, če zahtevk na izplačilo zavarovalnine nasproti zavarovalnici postavi špediter, upravičen le do tistega zneska, ki ga špediter iz naslova zavarovanja tovora prejme od zavarovalnice. Špediter s sklenitvijo pogodbe o zavarovanju ne prevzame nikakršne odgovornosti za izplačilo zavarovalnin za škode, ki so krite s tem zavarovanjem.

Špediter v nobenem primeru ni dolžan v imenu naročitelja postavljati zahtevka iz prvega odstavka tega člena.

Kolikor je špediter zavarovanje sklenil tako, da je nasproti zavarovalnici sam nastopal kot zavarovatelj, se v primeru nastopa zavarovalnega primera šteje, da je vse obveznosti do naročitelja v zvezi s to pogodbo izpolnil v trenutku, ko mu je omogočil uveljavljanje pravic iz te pogodbe nasproti zavarovalnici.

65. člen

(Vsebina zavarovalne pogodbe, ki jo sklene naročitelj sam)

Če pogodbo za zavarovanje tovora sklene naročitelj sam, je dolžan zagotoviti, da ta pogodba vsebuje klavzulo o izključitvi regresne pravice zavarovalnice do špediterja, sicer nosi vse stroške in škodo, ki zaradi tega nastane špediterju.

XII. PLAČILO ZA STORITVE IN POVRAČILO STROŠKOV

66. člen

(Obveznost plačila za opravljene storitve in povračila stroškov)

Naročitelj je špediterju dolžan plačati za vsako opravljeno storitev ter mu povrniti vse stroške v povezavi s špedicijsko pogodbo in njeno izvedbo (vključno s tistimi, ki se pokažejo po tem, ko je bila celotna storitev že opravljena in je naročitelj špediterju že poravnal vse do tedaj znane stroške v zvezi z njo; taki stroški so npr. naknadno obračunane carinske in druge dajatve, premalo zaračunana voznina, skladiščnina, plačilo za podaljšani postanek ipd.).

Obveznost iz prvega odstavka tega člena ima naročitelj tudi, če špediter iz razlogov za katere odgovarja naročitelj ali osebe, ki delajo po njegovem naročilu, storitve ni opravil ali je ni opravil v celoti.

Naročitelj je špediterju stroške dolžan povrniti po tem, ko nastanejo in sicer na njegov prvi poziv, pri čemer ta določba ne posega v špediterjevo pravico iz 70. člena teh pogojev.

Med stroške iz prvega odstavka tega člena spadajo zlasti, a ne izključno, carinske dajatve, davki in trošarine, druge javne dajatve (tudi takse, carinske dajatve, davki, trošarine in druge javne dajatve, ki so obračunane naknadno), zavarovalne premije, stroški bančne garancije, prispevki generalne havarije ter stroški za izvedbo inšpekcijskih in drugih pregledov, plačila tretjim osebam, ki so sodelovale pri izvajanju storitev, drugi izdatki, ki jih tretje osebe zoper špediterja uveljavljajo iz naslova posedovanja tovora na račun tretjega in drugi stroški, ki jih špediter skladno s pogodbo ni dolžan nositi.

67. člen

(Način določanja višine plačila)

Višina plačila se določa s tarifo ali pogodbo. Kolikor ta tarifa ni dogovorjena, pogodba pa ne opredeljuje zneska plačila, velja špediterjeva tarifa, ki je veljala v času, ko je bila posamezna špedicijska storitev opravljena.

Če se lahko plačilo po tarifi določi bodisi na podlagi mase, volumna, dolžine, površine, števila kosov ali drugih karakteristik tovora in ni drugačnega pisnega dogovora ali klavzule v tarifi, se plačilo določi na podlagi kriterija, ki ga špediter uporablja v podobnih primerih.

Če se plačilo določi v sorazmerju z vrednostjo tovora, opredeljenega na računu ali drugi dokumentaciji, ki je špediterju izročena, mora biti vrednost na takem računu poštena in ne sme biti zmanjšana za morebitne popuste ali druge ugodnosti. V kolikor vrednost na računu odstopa od poštene tržne vrednosti, lahko špediter pri določanju višine plačila upošteva pošteno tržno vrednost. Poštena tržna vrednost se določa po borzni ceni, če take cene ni, pa po dnevnih tržnih cenah, če pa ni ne borzne in ne dnevne tržne cene, pa na podlagi običajne tržne vrednosti, pri čemer se kot relevanten trenutek in kraj za določanje vrednosti upoštevata trenutek in kraj izročitve tovora špediterju.

Če se plačilo določi na podlagi drugih podatkov in ne vrednosti tovora in špediter ugotovi, da mu je naročitelj ali oseba, ki jo je ta za to pooblastil, sporočil napačne podatke, je špediter upravičen na naročiteljeve stroške pridobiti prave podatke ter nato višino plačila določiti z njihovo uporabo, naročitelju pa zaračunati tudi vso škodo, ki jo je zaradi posredovanja napačnih podatkov utrpel.

Špediter je ne glede na druge določbe teh pogojev upravičen preverjati tržno vrednost tovora ter druge podatke o njem tudi v drugih primerih, ko te podatke potrebuje za pravilno izvedbo špedicijskega posla in ne le v primeru, ko jih potrebuje za določitev višine plačila.

68. člen

(Valuta plačil)

Naročitelj je vsa plačila špediterju dolžan opraviti v uradni valuti Republike Slovenije.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena je špediter upravičen za svoje storitve, opravljene tujemu naročitelju, zahtevati plačilo in povračilo svojih stroškov v valuti države v kateri je sedež naročitelja ali po dogovoru v kakšni drugi valuti. V kolikor je plačilo in povračilo stroškov dogovorjeno v tuji valuti, gredo vse tečajne razlike med tujo valuto in valuto, ki je v uporabi v Republiki Sloveniji, od trenutka, ko je prišlo do dogovora o plačilu oziroma od trenutka, ko so špediterju nastali stroški, pa do izvedbe plačila oziroma povračila stroškov, v breme naročitelja.

69. člen

(Rok za plačilo računa in ugovori na račun)

Špediterjev račun je potrebno plačati v roku osmih dni po njegovi izdaji, če ni drugače dogovorjeno v pisni obliki.

Ugovore na račun je potrebno vložiti v enakem roku, sicer se šteje, da takih ugovorov ni. V primeru zamude s plačilom špediterju pripadajo zamudne obresti v višini predpisane obrestne mere zamudnih obresti, če pa ta obrestna mera ni predpisana, pa v višini 15% letno.

Kadar se ugovor nanaša le na del računa, je nesporni del računa potrebno plačati v roku osmih dni od dne njegove izdaje.

70. člen

(Predujem)

Špediter ima pravico od naročitelja kadarkoli zahtevati predujem za plačilo vseh pričakovanih stroškov ali pa zagotovitev brezpogojne bančne garancije prvovrstne banke s sedežem v Republiki Sloveniji, unovčljive brez ugovora na prvi poziv špediterja za znesek pričakovanih stroškov. V primeru špediterjevega dvoma v plačilno sposobnost naročitelja se ta določba uporablja tudi za izvedbo plačila za opravljeno špedicijsko storitev. Ta določba ne posega v pravico špediterja, da namesto predujma ali bančne garancije pristane na drug ustrezen način zavarovanja njegovih terjatev (npr. poroštvo, zastava, menica ipd.).

V primeru, če naročitelj odkloni plačilo predujma ali zagotovitev bančne garancije oziroma zagotovitev druge oblike zavarovanja, če je špediter nanjo pristal v pisni obliki ter v primeru, če naročitelj odkloni izvedbo plačila, zapadlega v času veljavnosti pogodbe, ima špediter v primeru, če naročitelj ne ravna skladno z določbo prvega odstavka tega člena niti v roku 8 dni od dne, ko ga je k temu pozval, oziroma v krajšem roku, če tak rok terjajo okoliščine primera, brez kakršnihkoli posledic zanj pravico nemudoma odstopiti od pogodbe z navadno izjavo, poslano naročitelju, pri čemer pa ohrani pravico do plačila za opravljeno delo ter pravico do povračila vseh stroškov. Če špediter ne izkoristi pravice do odstopa od pogodbe, ni dolžan izpolnjevati špedicijske pogodbe, dokler ne prejme predujma ali bančne garancije ali druge oblike zavarovanja, na katero je pripravljen pristati, če pa špedicijsko pogodbo izpolni, pa vse posledice takega ravnanja bremenijo izključno naročitelja.

71. člen

(Špediterjevo zalaganje lastnih sredstev za naročitelja)

Kadar špediter pri izvršitvi naročila založi lastna sredstva, je upravičen do posebnega plačila za to opravilo ter do provizije za založena sredstva, katere višina se določa s tarifo, oziroma po sporazumu z naročiteljem. Če take tarife ali sporazuma ni, je špediter upravičen do provizije v višini 12% letno, računano od vrednosti založenih sredstev od trenutka, ko so bila založena, do trenutka, ko nastopi naročiteljeva dolžnost za njihovo povračilo špediterju, če pa je špediter za zagotovitev založitve moral najeti kredit, pa je upravičen do povračila vseh stroškov, ki jih je imel s takim kreditom, pri čemer tako povračilo v nobenem primeru ne more biti nižje od 12% letno, računano od vrednosti založenih sredstev.

XIII. ODGOVORNOST ŠPEDITERJA

72. člen

(Dolžnostno ravnanje)

Špediter je ob vsaki priložnosti dolžan ravnati tako, kot to nalagajo naročiteljevi interesi in kot dober gospodarstvenik.

73. člen

(Odgovornost špediterja za druge in omejitve odgovornosti drugih)

Špediter odgovarja le za izbiro prevoznika ter za izbiro drugih, s katerimi je v izpolnjevanju naročila sklenil pogodbo (uskладиščenje, prekladanje, sortiranje, pakiranje, zavarovanje tovora, ipd.), ne pa tudi za njihovo delo, razen v primerih iz določbe tretjega odstavka 5. člena teh pogojev.

Določbe teh pogojev o odgovornosti špediterja se smiselno uporabljajo tudi za odgovornost oseb, ki so delovale za špediterja ali jih je špediter pritegnil k izvrševanju špedicijske pogodbe ter za zahtevke naročitelja in tretjih do teh oseb. Kumulativna odgovornost špediterja in teh oseb ne more preseči zneska, do katerega je omejena odškodninska odgovornost špediterja.

74. člen

(Špediter kot izvajalec prevoza ali drugih storitev)

Špediter ima vselej pravico sam opraviti prevoz tovora in/ali vse druge posle, potrebne pri izvajanju špedicijske storitve. V takem primeru ima pravice in obveznosti, ki izhajajo iz predpisov oziroma so običajne za opravljanje tovrstnih poslov.

Če je špediter po naročilu izrecno ali molče pooblaščen zaupati izpolnitev naročila drugemu špediterju ali če je to v naročiteljevem interesu, je odgovoren samo za izbiro drugega špediterja. Šteje se, da ima špediter tako pooblastilo zlasti, vendar ne izključno, v primeru organizacije zbirne špedicije ter v primeru, ko je del posla potrebno izvesti na območjih ali

področjih, ki jih špediter s svojo poslovno mrežo ne pokriva neposredno, jih pa pokriva drug špediter ali na področjih, ki jih zaradi ugodnejšega položaja na trgu bolj učinkovito pokriva drug špediter.

75. člen

(Primeri, v katerih je špediterjeva odgovornost izključena)

Špediter ne odgovarja za škodo in ni dolžan trpeti nikakršnih posledic, nastalih zaradi:

- hib ali narave tovora (vključno z običajnim razsipom, kalom in kvarom, sušenjem, puščanjem, razkrojem, lomom, rjavenjem, izgubo teže ali prostornine, črvihostjo, gnitjem, plesnivostjo, delovanjem mrčesa ali drugih škodljivcev ipd.),
- nepravilnega ali pomanjkljivega pakiranja oziroma priprave tovora,
- upoštevanja navodil in podatkov v zvezi s tovorom, ki jih je dobil od naročitelja ali osebe, ki jo je ta za to pooblastil,
- neizročitve ali nepravočasne izročitve tovora s strani naročitelja,
- izročitve tovora v nasprotju z dogovorom,
- drugih dejanj ali opustitev naročitelja, njegovih izpolnitvenih pomočnikov in oseb, ki jih on najame ali oseb, ki imajo pravico razpolagati s tovorom,
- naročiteljevega nespoštovanja določb veljavnih predpisov, teh pogojev, pogodbe ter navodil špediterja in drugih oseb, ki jih je špediter pooblastil za dajanje navodil,
- manipulacij s tovorom, nakladanja, zlaganja ali razkladanja tovora in drugih dejanj, povezanih s tovorom, ki jih opravi naročitelj ali njegovi izpolnitveni pomočniki,
- višje sile, vremenskih razmer in pojavov, naravnih in drugih nesreč, požara, stavk, zaustavitve ali izključitve delovne sile, zaustavitve, zaplembe ali zasega tovora, ostalih oblastnih ukrepov, odredb ali priporočil državnih organov ali drugih nosilcev javnih pooblastil, administrativnih ali pravnih ovir, nemirov, uporov, revolucij, spopadov, vojne, nasilnih dejanj, ropov ali tatvin,
- ravnanja skladno z veljavnimi predpisi, špedicijsko pogodbo in/ali temi pogoji,
- drugih dejstev, vzrokov ali dogodkov, ki so kot ekskulpacijski razlogi opredeljeni v veljavnih predpisih ter dejstev, vzrokov ali dogodkov, za katere špediter ne odgovarja ali dogodkov, ki se jim špediter ni mogel izogniti in njihovih posledic ni mogel preprečiti.

Če obstaja možnost, da je škoda nastala zaradi katerekoli od okoliščin, naštetih v prvem odstavku tega člena, se šteje, da je nastala zaradi nje.

Špediter ne odgovarja za škodo, nastalo zaradi svetovanja ali dejanj, ki jih je za naročitelja opravil brezplačno.

Špediter ne odgovarja za nepravilno obračunane voznine ter carinske in druge javne davščine.

76. člen

(Nemožnost izpolnitve špedicijske pogodbe)

Kolikor špediter zaradi kateregakoli dogodka ali okoliščine iz prvega odstavka 75. člena ali lastnosti tovora ali drugih dogodkov, na katere nima vpliva, ne more izpolniti svojih obveznosti iz špedicijske pogodbe, pa so ovire take, da jih je mogoče odpraviti, lahko naročitelja pozove, da mu v roku 3 dni po prejemu poziva poda navodila za njihovo odpravo, pri čemer ima v primeru, če takih navodil ne prejme, ali v primeru, če na prejem takih navodil ne more čakati, ovire pravico na riziko in stroške naročitelja odpraviti sam.

V primeru, če so ovire take, da jih ni mogoče odpraviti, je špediter prost svojih obveznosti iz špedicijske pogodbe, mora pa naročitelju na njegov riziko in stroške dati tovor na razpolago oziroma ga uskladiščiti, če pa to ne bi bilo mogoče ali smotno, pa ga ima pravico prodati po borzni ali tržni ceni ter s kupnino najprej poravnati stroške prodaje, nato vse svoje terjatve do naročitelja iz naslova špedicijske pogodbe, preostanek pa izročiti naročitelju. V takem primeru se obveznosti strank špedicijske pogodbe presojuje po pravilih o nemožnosti izpolnitve.

Kolikor so ovire zgolj začasne narave, špediterjeve obveznosti v času njihovega trajanja mirujejo. Šteje se, da so ovire začasne narave, če njihovo trajanje ne presega 15 dni.

77. člen

(Naročiteljeva dolžnost obvarovati špediterja pred zahtevki tretjih oseb in posledicami izvrševanja špedicijske pogodbe)

Naročitelj je špediterja in vse njegove zastopnike, pooblaščenca in druge osebe, ki delujejo po njegovem naročilu ali v njegovem imenu, v primeru, ko špediter nastopa v imenu in na račun naročitelja oziroma v svojem imenu in na račun naročitelja, dolžan obvarovati pred vsemi zahtevki tretjih oseb (vključno z državo in drugimi nosilci javnih pooblastil) in na njihov prvi poziv vstopiti namesto njih v vse postopke, ki jih tretje osebe sprožijo zoper njih ter jih obvarovati pred vsemi negativnimi posledicami, ki jih utrpijo v povezavi z izpolnjevanjem špedicijske pogodbe in jih skladno z določbami veljavnih predpisov, teh pogojev in pogodbe niso dolžni trpeti.

Določba prejšnjega odstavka tega člena se uporablja tudi v primeru, ko špediter nastopa v svojem imenu in na svoj račun in v drugih primerih, če je postavitvev teh zahtevkov ali začetek teh postopkov povzročila naročiteljeva kršitev veljavnih predpisov, katerekoli določbe špedicijske pogodbe ali teh pogojev ali dejstvo, da je špediter ravnal skladno z navodili naročitelja ali osebe, ki jo je ta za to pooblastil oziroma če je postavitvev teh zahtevkov ali začetek teh postopkov povzročil dogodek, za katerega odgovarja naročitelj. Določba prejšnjega odstavka tega člena se vselej uporablja tudi v primerih, ko špediter skladno z določbami veljavnih predpisov, pogodbe in teh pogojev ni dolžan izpolniti teh zahtevkov tretjih oseb, zlasti pa v primerih obveznosti plačila carinskih in davčnih obveznosti, trošarin, drugih javnih dajatev, obveznosti do bank in zavarovalnic, prispevkov generalne havarije, obresti, kazni, odškodnin ipd.

Naročitelj je špediterju dolžan na njegov prvi poziv povrniti škodo, ki jo slednji utрпи zaradi naročiteljevega ravnanja v nasprotju z veljavnimi predpisi, pogodbo ali temi pogoji ali zaradi tovrstnega ravnanja osebe, ki deluje po naročiteljevem navodilu.

78. člen

(Vodenje postopkov za naročitelja)

Špediter je dolžan vlagati reklamacije, pritožbe, odškodninske zahtevke in voditi razne formalne postopke v korist naročitelja le, če to naročitelj izrecno zahteva. V tem primeru je naročitelj dolžan izročiti špediterju vse potrebne prevozne, carinske in druge listine ter mu posredovati vse potrebne informacije, potrebne za vložitev reklamacije.

Špediter postopke iz prejšnjega odstavka tega člena vodi na račun, stroške in riziko naročitelja ter je upravičen do posebnega plačila iz tega naslova.

79. člen

(Omejitev špediterjeve odgovornosti)

Kolikor je temelj špediterjeve odgovornosti nedvomno dokazan, špediter v mejah, določenih v teh pogojih, odgovarja le za navadno premoženjsko škodo (zmanjšanje premoženja), ne pa tudi za nematerialno škodo, izgubljeni dobiček ali dohodek oziroma prihodek in morebitne druge škode, ki jih je utrpel naročitelj ali njegov poslovni partner, kot so zlasti, a ne izključno stroški za izvedbo nadomestnih storitev, izgubljeni dohodek zaradi nemožnosti uporabe, zamudne obresti, pogodbene in druge kazni, druge odmene, ki jih je moral plačati, škoda zaradi obratovalnega zastoja, izguba tržišča, posla, poslovne priložnosti ali poslovnega partnerja, škoda zaradi okrnitve ugleda ali dobrega imena ter druge posredne in posledične škode.

80. člen

(Obseg špediterjeve odgovornosti v primeru poškodbe, uničenja ali izgube tovora)

Kolikor je špediter odgovoren za poškodbo, uničenje ali izgubo tovora, je njegova odgovornost omejena na višino, ki jo določa posamezna konvencija ali nacionalna zakonodaja ali drug predpis, ki ureja vrsto prevoza oziroma manipulacije ali storitve, pri kateri je do poškodbe, uničenja ali izgube tovora prišlo. V primeru, ko je škodo povzročila oseba, za katero špediter odgovarja, špediterjeva odgovornost v nobenem primeru ne more preseči obsega odgovornosti, ki je določen za to osebo, če je ta obseg manjši od obsega špediterjeve odgovornosti, določenega v teh pogojih.

Če ni drugače dogovorjeno oziroma če drugače ne izhaja iz veljavnih predpisov, se v primeru, ko špediter ne poda izjave, da je tovor izgubljen, šteje, da je prišlo do izgube tovora, če slednji ni bil dostavljen prejemniku v roku 30 dni od dne, ko bi moral biti dostavljen, če pa dostavni rok ni bil dogovorjen, pa v roku 90 dni od dne, ko ga je špediter prevzel.

Kolikor se v primeru poškodbe, uničenja ali izgube tovora določil katerekoli konvencije ali nacionalne zakonodaje ali drugega predpisa iz prvega odstavka tega člena ne da uporabiti, ali kolikor tak predpis ne obstaja, ali kolikor obstaja, pa ne vsebuje določb o omejitvi višine odgovornosti, oziroma kolikor se mesta nastanka škode in s tem določitve konvencije ali nacionalne zakonodaje ali drugega predpisa iz prvega odstavka tega člena ne da z gotovostjo določiti, je odgovornost špediterja omejena na znesek 5 SDR na kilogram bruto mase poškodovanega, uničenega ali izgubljenega tovora, v primeru multimodalnega prevoza, če v predpisih, ki ga urejajo, ni določeno drugače, pa na znesek 2 SDR na kilogram bruto mase poškodovanega, uničenega ali izgubljenega tovora.

Če ni določeno drugače, odškodnina iz tega naslova ne more preseči zneska 25.000 SDR na posamezen škodni dogodek oziroma več škodnih dogodkov, ki imajo isti vzrok škode.

Kolikor pride do popolne oziroma delne poškodbe, uničenja ali izgube tovora, naročitelj nima pravice do odškodnine iz naslova zamude, temveč izključno pravico do odškodnine, določene v tem členu, če so za to izpolnjene vse predpostavke, določene v veljavnih predpisih in teh pogojih.

81. člen

(Obseg špediterjeve odgovornosti v primeru zamude)

Kolikor je špediter prevzel zavezo za spoštovanje roka, je njegova odgovornost za zamudo omejena na višino, ki jo določa posamezna konvencija ali nacionalna zakonodaja ali drug predpis, ki ureja vrsto prevoza oziroma manipulacije ali storitve, pri kateri je do zamude prišlo.

Kolikor se določil katerekoli konvencije ali nacionalne zakonodaje ali drugega predpisa iz prvega odstavka tega člena ne da uporabiti, ali kolikor tak predpis ne obstaja, ali kolikor obstaja, pa ne vsebuje določb o omejitvi višine odgovornosti, ali v primeru multimodalnega prevoza, če v predpisih, ki ga urejajo, ni določeno drugače, oziroma kolikor se mesta, kjer je nastal razlog za zamudo in s tem določitve konvencije ali nacionalne zakonodaje ali drugega relevantnega predpisa ne da z gotovostjo določiti, je odgovornost špediterja omejena na dvakratnik zneska plačila, ki ga je prejel za opravljeno delo v zvezi z organizacijo špedicijskega posla, pri katerem je prišlo do zamude, pri čemer se v primeru zamude pri izvedbi špedicijskega posla v zvezi z delom tovora kot relevantni znesek plačila šteje del plačila, ki ustreza razmerju med količino pravočasno dostavljenega in z zamudo dostavljenega tovora. Kolikor ni določeno drugače, odškodnina za zamudo ne more preseči zneska 25.000 SDR na posamezen škodni dogodek oziroma več škodnih dogodkov, ki imajo isti vzrok škode.

V primeru, ko je škodo povzročila oseba, za katero špediter odgovarja, špediterjeva odgovornost v nobenem primeru ne more preseči obsega odgovornosti, ki je določen za to osebo, če je ta obseg manjši od obsega špediterjeve odgovornosti, določenega v teh pogojih.

82. člen

(Obseg špediterjeve odgovornosti v ostalih primerih)

Kolikor je špediter skladno z veljavnimi predpisi in temi pogoji odgovoren za škodo, ki se ne kaže v poškodbi, uničenju ali izgubi tovora ali v zamudi, je njegova odgovornost omejena na dvakratnik zneska plačila, ki ga je prejel za opravljeno delo v zvezi z organizacijo špedicijskega posla, pri čemer pa ne more preseči zneska 25.000 SDR na posamezen škodni dogodek oziroma več škodnih dogodkov, ki imajo isti vzrok škode.

Kumulativna odgovornost špediterja za poškodbo, uničenje, izgubo tovora ter za zamudo in ostale škode ne glede na druge določbe teh pogojev ne more preseči vrednosti poškodovanega, uničenega oziroma izgubljenega tovora.

Omejitev iz prejšnjega odstavka tega člena velja tudi za skladiščenje.

83. člen

(Razširitev špediterjeve odgovornosti)

Špediter lahko sprejme odgovornost, ki presega omejitve, določene v veljavnih predpisih in teh pogojih. Sprejem take odgovornosti je veljaven in za špediterja zavezujoč le pod pogojem, da je bil dan v obliki pisne klavzule, v kateri je bila špediterjeva odgovornost jasno in opisno opredeljena in pod pogojem, da je špediter jasno izjavil, da tako odgovornost sprejema ter za njen prevzem prejel dodatno plačilo. Če taka klavzula ni bila zapisana izrecno in s popolnim opisom špediterjeve obveznosti ter na način, iz katerega je nesporno razvidno, da je špediter pristal na razširitev svoje odgovornosti, temveč je bila zapisana le z uporabo kratic ali drugih simbolov, velja, da je špedicijska pogodba ne vsebuje. Navedbe zneskov v špedicijski pogodbi ni mogoče šteti kot navedbe višine špediterjeve odgovornosti, če ni ob njih izrecno in nedvoumno zapisana špediterjeva izjava, da ti zneski predstavljajo zgornjo mejo njegove odgovornosti.

84. člen

(Delna poškodba, uničenje ali izguba tovora)

V primeru delne poškodbe, uničenja ali izgube tovora je odgovornost špediterja omejena le na poškodovani, uničeni ali izgubljeni del tovora.

V primeru iz prvega odstavka tega člena se kot škoda šteje le škoda, ki jo predstavlja poškodovani del tovora, ne pa tudi zmanjšanje vrednosti preostalega dela tovora, do katerega pride zaradi poškodovanja njegovega dela.

85. člen

(Vrednost poškodovanega, uničenega ali izgubljenega tovora)

Vrednost poškodovanega, uničenega ali izgubljenega tovora se ugotavlja skladno z določbami uporabljene konvencije ali nacionalne zakonodaje ali drugega predpisa iz prvega odstavka 80. člena teh pogojev. V kolikor vrednosti poškodovanega ali uničenega tovora ni mogoče ugotoviti na ta način, se šteje, da je njegova vrednost enaka vrednosti, navedeni v računu ali drugih listinah, ki so bile špediterju izročene zaradi izvedbe špedicijskega posla. Če takega računa ali drugih listin ni, se vrednost tovora določi po borzni ceni, če take cene ni, pa po dnevni tržni ceni, če pa ni ne borzne in ne dnevne tržne cene, pa na podlagi običajne tržne vrednosti tovora iste vrste in kakovosti, pri čemer se kot relevanten trenutek in kraj za določanje vrednosti vzameta trenutek in kraj izročitve tovora špediterju.

Špediterjeva odgovornost ne glede na druge določbe teh pogojev v nobenem primeru ne more preseči zneska, ki bi ga naročitelj v primeru pravilne izvedbe špedicijske storitve dobil od prejemnika tovora, vsekakor pa ne more preseči vrednosti poškodovanega, uničenega ali izgubljenega tovora.

Vse stroške, povezane z ugotavljanjem škode in njene višine je dolžan nositi naročitelj.

86. člen

(Prepustitev poškodovanega ali uničenega tovora špediterju)

V kolikor je špediter dolžan plačati odškodnino za poškodovan ali uničen tovor v višini, enaki vrednosti tovora, lahko pred izplačilom odškodnine zahteva, da mu naročitelj izroči oziroma prepusti poškodovan tovor.

87. člen

(Roki, v katerih mora naročitelj pregledati tovor in podati ugovore)

Če naročitelj ali oseba, ki jo je naročitelj za to pooblastil, od špediterja ali osebe, ki jo je ta za to pooblastil, prevzame tovor, ne da bi ga v navzočnosti te osebe ali špediterja natančno pregledal in najkasneje ob prevzemu podal pridrške in ugovore ter specificiral izgubo in škodo, ki jo je mogoče ugotoviti ob prevzemu, pisne pridrške, ugovore in specificacijo glede izgube ali škode, ki je ni mogoče ugotoviti ob prevzemu, pa v 7 dneh od dne, ko je bil tovor prevzet, se šteje, da je bil tovor prevzet brez napak, da je škoda na njem nastala po tem, ko ga je špediter predal ter da je špediter pravilno in v celoti izpolnil vse svoje obveznosti.

Če naročitelj v roku 21 dni od izteka roka iz drugega odstavka 80. člena teh pogojev špediterju ne poda pridrzkov in ugovorov ter specificacije izgube in škode zaradi izgube tovora, se šteje, da je bil tovor prejemniku predan brez napak ter da do izgube tovora ni prišlo. V primeru delne izgube se uporabi določba prvega odstavka tega člena.

Določba drugega odstavka tega člena se uporablja tudi v primeru, če naročitelj v primeru, ko je špediter prevzel odgovornost za spoštovanje roka, špediterju v roku 21 dni od dne, ko se je ta rok iztekel, ne poda pridrzkov in ugovorov ter specificacije izgube in škode, nastale zaradi špediterjevega nespoštovanja roka.

Ostale napake špediterja, ki se ne nanašajo na poškodovanje, uničenje ali izgubo tovora oziroma na zamudo, mora naročitelj grajati v roku 7 dni od dne, ko je špediter opravil naročeno storitev oziroma bi jo moral opraviti, sicer se šteje, da je špediter storitev opravil brez napak.

88. člen

(Roki, v katerih mora naročitelj podati ugovore v zvezi z napakami tretjih oseb, za katere odgovarja špediter)

Ne glede na druge določbe teh pogojev je naročitelj dolžan pridrške in ugovore v zvezi z napakami, ki so jih zagrešile osebe, za katere odgovarja špediter, podati in svoje zahteve do špediterja iz tega naslova postaviti v takih rokih, da špediterju po njihovem prejemu skladno z veljavnimi predpisi ostane dovolj časa za uveljavljanje svojih regresnih zahtevkov do teh oseb pred pristojnim sodiščem ali drugim organom, pri čemer ta čas ne more biti krajši od 7 dni. V kolikor naročitelj te obveznosti ne izpolni in špediter zaradi tega ne uspe ali ne more uspeti s svojim regresnim zahtevkom do odgovorne osebe, naročitelj ni upravičen do odškodnine od špediterja, če pa jo je že prejel, pa jo je špediterju dolžan povrniti skupaj s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi od trenutka njenega prejema do njenega vračila.

89. člen

(Oblika in vsebina ugovora)

Naročitelj mora pridrške, ugovore ter specificacije iz 87. in 88. člena teh pogojev vselej podati pisno, v njih pa mora navesti dejstva, s katerimi jih utemeljuje ter jih opremiti z dokazi, na katere se opirajo. Dokazno breme, da je izpolnil te obveznosti v rokih, določenih v 87. in 88. členu teh pogojev, je na naročitelju.

XIV. ZASTAVNA IN PRIDRŽNA PRAVICA

90. člen

(Špediterjeva zastavna in pridržna pravica)

Za zavarovanje plačila svojih terjatev, nastalih v zvezi s špedicijsko pogodbo, ima špediter pod pogoji, določenimi v veljavnih predpisih, zastavno pravico in pridržno pravico na tovoru, ki mu je bil izročen, vse dokler ga ima v posesti ali dokler ima v rokah listino, ki mu omogoča razpolaganje z njim. Ta pravica se razteza tudi na denar, ki ga špediter prejme ob izročitvi tovora prejemniku (COD) oziroma druge zneske ali stvari, ki jih špediter prejme v zameno za tovor (npr. zneske, ki jih prejme ob prodaji tovora, ki jo izvede sam).

Špediterjeva zastavna in pridržna pravica iz prejšnjega odstavka tega člena se raztezata tako na terjatve do naročitelja iz naslova špedicijske pogodbe, na podlagi katere ima v posesti tovor, kot tudi na terjatve do naročitelja iz naslova vseh ostalih špedicijskih pogodb, ki jih je v preteklosti sklenil z njim in jih že izvršil. Šteje se, da je v trenutku sklenitve špedicijske pogodbe sklenjena tudi zastavna pogodba ter da zastavna pravica nastane v trenutku, ko je špediterju izročen tovor oziroma lista, na podlagi katere ga je špediter upravičen prevzeti.

Špediter ima v primeru neplačila terjatve s strani naročitelja ob njeni zapadlosti pravico tovor, na katerem ima zastavno ali pridržno pravico iz prvega odstavka tega člena, prodati izvensodno in sicer skladno s predpisi, ki urejajo obligacijska in stvarnopravna razmerja.

XV. SKLADIŠČENJE

91. člen

(Kdaj špediter organizira oziroma izvaja skladiščenje)

Špediter je dolžan organizirati skladiščenje tovora oziroma ga izvesti sam le na podlagi izrecnega naročiteljevega naročila, lahko pa ga organizira ali izvede tudi brez takega naročila in sicer v vseh primerih, določenih v teh pogojih in veljavnih predpisih, v primerih, ko je to potrebno ob izvajanju premeščanja tovora in drugih manipulacij ali storitev v zvezi z njim, v primeru zbirne špedicije, v primeru, ko je to potrebno zaradi opravljanja carinskih formalnosti ter v vseh drugih primerih, ko je skladiščenje kakorkoli potrebno ali smotno zagotoviti zaradi izvedbe špedicijske storitve.

92. člen

(Določitev podrobnosti v zvezi s skladiščenjem)

Špediter je upravičen izbrati tip in lokacijo skladišča, skladiščnika ter določiti vse ostale podrobnosti v zvezi s skladiščenjem, kolikor mu naročitelj ne poda drugačnih pisnih navodil. To špediterjevo upravičenje se nanaša tudi na premeščanje tovora v času skladiščenja iz prvotnega skladišča v drugo skladišče, pri čemer je naročitelj špediterju dolžan povrniti stroške, povezane s takim premeščanjem, če je bilo slednje izvedeno na naročiteljevo zahtevo ali z namenom zaščite naročiteljevih interesov ali iz razlogov za katere špediter ne odgovarja ali na podlagi veljavnih predpisov ali oblastnih ukrepov.

Skladiščenje se upošteva lastnosti tovora lahko izvaja tudi na prostem, razen če naročitelj to izrecno prepove v pisni obliki ali če tak način skladiščenja za tovrsten tovor ni običajen.

93. člen

(Čas trajanja skladiščenja)

Kolikor čas trajanja skladiščenja med špediterjem in naročiteljem ni dogovorjen, se šteje, da znaša 3 mesece ter da se v primeru, če nobena stranka najpozneje 14 dni pred iztekom tega 3-mesečnega obdobja pisno ne sporoči drugi stranki, da tega ne želi, vselej molče podaljša za novo obdobje 3 mesecev.

94. člen

(Špediterjeva odgovornost za skladiščenje v posebnih primerih)

Kolikor špediter organizira skladiščenje tovora oziroma ga izvaja sam iz razlogov, določenih v 26., 29., 42., 76. in 95. členu teh pogojev ali iz drugih razlogov, za katere odgovarja naročitelj ali druga oseba, ki deluje po naročiteljevem naročilu, tako skladiščenje poteka izključno na stroške in riziko naročitelja.

95. člen

(Tovor, ki predstavlja grožnjo ali se kvari)

V primeru, če špediter na tovoru opazi znake kvarjenja ali druge spremembe oziroma lastnosti, zaradi katerih bi se njegova vrednost lahko zmanjšala ali bi lahko nastala škoda na drugem blagu, skladiščnih prostorih, okolju, drugem premoženju ali zaradi katerih bi lahko bilo ogroženo življenje ali zdravje ljudi ali zaradi katerih bi lahko nastala kakršnakoli druga škoda, se smiselno uporablja določba 29. člena teh pogojev.

96. člen

(Ohranjanje tovora v prvotnem stanju)

Špediter je tovor v skladišču dolžan ohranяти v stanju, v kakršnem je bil v trenutku uskladiščenja, vendar le v obsegu, ki je v sorazmerju s plačilom, do katerega je upravičen iz naslova skladiščenja.

Če v trenutku izskladiščenja tovor ni v takem stanju, pa so spremembe na njem take, ki običajno nastanejo ob njegovem prevzemu v skladišče, v času izvajanja skladiščenja, izdaji iz skladišča in pri izvajanju drugih manipulacij z njim v skladišču (kot so npr.: kalo, razsip, naravni kvar, lom in druge spremembe na njem), se šteje, da je špediterjeva obveznost iz prvega odstavka tega člena izpolnjena.

Špediter nastanka sprememb na tovoru iz drugega odstavka tega člena ni dolžan sporočati naročitelju.

97. člen

(Naročiteljeva pravica pregledovanja načina skladiščenja in jemanja vzorcev)

Naročitelj ima v rednem delovnem času skladišča pravico pregledovati način skladiščenja ter nanj podajati pripombe, če pogoji, po katerih posluje skladiščnik, ne določajo drugače. Kolikor to pravico izkoristi, pa pripomb na način skladiščenja ne poda takoj, ko je to mogoče, čeprav bi jih lahko, načina skladiščenja ne more več grajati ob prevzemu tovora.

Naročitelj nima pravice sam izvajati nikakršnih manipulacij s tovorom v skladišču, razen v kolikor mu skladiščnik to dovoli. Ta določba se ne nanaša na pravico naročitelja do jemanja vzorcev uskladiščenega tovora.

Špediter ima vselej pravico biti prisoten ob izvajanju pregleda ali manipulacij iz prvega in drugega odstavka tega člena ter pravico zahtevati, da se o vsaki aktivnosti v zvezi s tovorom v skladišču, ki jo opravi naročitelj, naredi zapisnik. Za vso škodo, nastalo zaradi take aktivnosti in za vso škodo, ki jo naročitelj in osebe, ki delujejo na podlagi njegovega naročila, povzročijo na skladišču in blagu ter osebam, ki se nahajajo v njem, je odgovoren naročitelj.

98. člen

(Poročilo o stanju in količini tovora v skladišču)

Špediter je na naročiteljevo pisno zahtevo in stroške dolžan naročitelju podati poročilo o stanju in količini njegovega tovora v skladišču. Kolikor zahteva naročitelj vzorce tovora, mora špediterju podati natančna navodila o postopku in mestu jemanja vzorcev, sicer jih lahko špediter jemlje po svojem preudarku in brez vsakršne odgovornosti za njihovo ustreznost.

99. člen

(Izravnava inventurnih presežkov in primanjkljajev)

Špediter je upravičen opraviti izravnavo inventarnih presežkov in primanjkljajev istovrstnega blaga istega naročitelja.

100. člen

(Zahteva za izskladiščenje pred dogovorjenim rokom)

Kolikor naročitelj zahteva izskladiščenje tovora pred dogovorjenim rokom, ima špediter pravico do plačila za skladiščenje, kot bi ga imel v primeru, če do predčasnega izskladiščenja ne bi prišlo, upošteva prihranek pri stroških, ki ga je špediter imel zaradi takega izskladiščenja ter prihodke z uskladiščenjem morebitnega drugega tovora, ki ga je špediter uskladiščil namesto predčasno izskladiščenega tovora.

101. člen

(Obseg špediterjeve odgovornosti v primeru uničenja, izgube ali poškodbe tovora v času skladiščenja)

Kolikor je skladno z določbami veljavnih predpisov in teh pogojev podana odškodninska odgovornost špediterja za uničenje, izgubo ali poškodbo tovora v času skladiščenja, je ta njegova odgovornost omejena na višino, ki jo določa posamezna konvencija ali nacionalna zakonodaja ali drug predpis, ki ga je potrebno uporabiti za primer skladiščenja.

Kolikor se določil katerekoli konvencije ali nacionalne zakonodaje ali drugega predpisa iz prvega odstavka tega člena ne da uporabiti oziroma kolikor tak predpis ne obstaja, oziroma kolikor obstaja, pa ne vsebuje določb o omejitvi višine odgovornosti, je odgovornost špediterja za poškodbo, uničenje ali izgubo tovora omejena na znesek 5 SDR na kilogram bruto mase tovora, pri čemer ta odgovornost ne more preseči zneska 5.000 SDR na škodni dogodek oziroma več škodnih dogodkov, ki imajo isti vzrok škode, oziroma dejanske vrednosti tovora, kolikor je ta nižja od zneska 5.000 SDR.

Odgovornost špediterja velja od trenutka, ko je bil tovor uskladiščen in je bilo o tem naročitelju oziroma osebi, ki jo ta za to pooblasti, izstavljeno potrdilo o uskladiščenju ali skladiščnica, do trenutka, ko je tovor izročen upravičenemu prejemniku.

102. člen

(Obseg špediterjeve odgovornosti v ostalih primerih)

Kolikor je špediter skladno z veljavnimi predpisi in temi pogoji odgovoren za škodo, ki nastane v zvezi s skladiščenjem in se ne kaže v poškodbi, uničenju ali izgubi tovora, je njegova odgovornost omejena na znesek 5.000 SDR na posamezen škodni dogodek oziroma več škodnih dogodkov, ki imajo isti vzrok škode.

103. člen

(Uporaba določb drugih poglavij teh pogojev)

Določbe drugih poglavij teh pogojev se, če ni v njih izrecno določeno drugače, uporabljajo tudi za to poglavje in sicer ne glede na to, ali špediter organizira ali izvaja skladiščenje in ne glede na to, ali tako ravna v okviru izvajanja špedicijske pogodbe, na podlagi katere poleg poslov v zvezi s skladiščenjem opravlja tudi druge storitve, ali na podlagi pogodbe, na podlagi katere opravlja le posle v zvezi s skladiščenjem.

XVI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

104. člen

(Uporaba prava)

Kolikor ni drugače dogovorjeno v pisni obliki, se za reševanje sporov iz špedicijske pogodbe oziroma v zvezi z njo uporablja slovensko pravo.

105. člen

(Pristojnost sodišč)

Kolikor ni drugače dogovorjeno v pisni obliki, je za reševanje vseh sporov, izvirajočih iz špedicijske pogodbe, izključno krajevno pristojno sodišče Republike Slovenije, ki je stvarno pristojno za območje, kjer ima špediter svoj sedež.

106. člen

(Avtentično besedilo)

Kolikor so ti pogoji prevedeni v tuj jezik, se kot avtentično besedilo vselej šteje le besedilo v slovenskem jeziku.

107. člen

(Začetek uporabe)

Ti pogoji se začnejo uporabljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Kolikor ni drugače dogovorjeno v pisni obliki, se šteje, da so sestavni del špedicijske pogodbe, sklenjene tega dne ali pozneje, ti pogoji in ne Splošni pogoji poslovanja mednarodnih špediterjev Slovenije, objavljeni v Vestniku Gospodarske zbornice Slovenije št. 48 z dne 3. 12. 1992.

Ljubljana, junij 2009

GZS, Združenje za promet in zveze,

**Predsednik sekcije špediterjev
Janko Pirkovič I.r.**

Objavljeno v Uradni list RS 67/2009